

Huvudman

Thoren Innovation School AB
Organisationsnummer 556890-2653
info@thorengruppen.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Thoren Innovation School Malmö 2 i Malmö kommun

Beslutet i korthet

Skolinspektionen har hösten 2022 inlett en tillsyn av Thoren Innovation School Malmö och har besökt skolan den 15 november samt den 5–8 december 2022.

Skolinspektionen bedömer att utbildningen på el- och energiprogrammet har stora brister i kvalitet och inte lever upp till författningarnas krav. Arbetsplatsförlagt lärande (apl) är en central del av utbildningen på yrkesprogram, trots det får merparten av eleverna inte apl. Den apl som sker har ett undermåligt innehåll och sammantaget får eleverna inte de yrkeskunskaper som utbildningen ska ge.

Det föreligger även brister i undervisningstid på alla skolans program och i olika kurser. I flera fall genomför skolan inte den undervisningstid som gäller i kurserna och eleverna går miste om ett stort antal undervisningstimmar. Eleverna på el- och energiprogrammet har också återkommande lediga dagar, vilket medför att de inte får föreskrivet antal skoldagar under läsåret.

Vidare är situationen på skolan när det gäller elevernas arbetsmiljö allvarlig. Det är en otrygg miljö, stora ordningsstörningar förekommer och eleverna får inte förutsättningar att koncentrera sig på undervisningen. Skolinspektionen bedömer att skolan och huvudmannen brister i arbetet för att skapa trygghet och studiero.

Skolinspektionen konstaterar också att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd vilket medför att elever inte ges eller riskerar att inte ges det stöd som de har rätt till.

Bristerna försvårar allvarligt förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen och utgör ett allvarligt missförhållande. Skolinspektionen förelägger huvudmannen att vid vite vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Thoren Innovation School AB att vid vite av 800 000 kronor senast den **23 maj 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande.

Om Thoren Innovation School AB inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet. Därutöver kommer frågan om återkallelse av godkännande för Thoren Innovation School AB som huvudman att bedriva gymnasieskola att aktualiseras (26 kap. 13 § skollagen). Att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande innebär även att återkallelse av godkännande kan bli aktuellt trots att föreläggandet följts, om det uppstår nya allvarliga brister i verksamheten inom två år från detta föreläggande (26 kap. 15 § skollagen).

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart. Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.

Thoren Innovation School AB ska vidta följande åtgärder

Utbildningen på el- och energiprogrammet

1. Se till att eleverna får det antal undervisningstimmar som huvudmannen har beslutat om för varje kurs. Detta gäller kurserna Administration av nätverks- och serverutrustning, Nätverksteknologier, Elektronik och mikrodator teknik, Webbserverprogrammering 1, Nätverksteknik och Nätverkssäkerhet. Inkom med en redogörelse för vilken skolförlagd undervisningstid eleverna får under vårterminen 2023. (4 kap. 22 § gymnasieförordningen [2010:2039])
2. Se till att skaffa apl-platser så att det inför höstterminen 2023 finns platser i en omfattning som motsvarar preliminärt antal elever som tas emot till el- och energiprogrammets första år läsåret 2023/24. Det innebär att huvudmannen ska ha träffat överenskommelser om apl med arbetsgivare. Inkom med en redogörelse för preliminära antagningssiffror samt med en förteckning över apl-platser som innehåller kontaktuppgifter till aktuella arbetsplatser. (16 kap. 16 § skollagen, 4 kap. 12 § gymnasieförordningen)
3. Se till att skaffa apl-platser till elever som läsåret 2023/24 går årskurs 2 och 3 på el- och energiprogrammet. Det innebär huvudmannen ska ha träffat överenskommelser om apl med arbetsgivare. Inkom med en förteckning över apl-platser som innehåller kontaktuppgifter till aktuella arbetsplatser. (16 kap. 16 § skollagen, 4 kap. 12 § gymnasieförordningen)

4. Se till att elever som går årskurs 2 och 3 på el- och energiprogrammet under vårterminen 2023 erbjuds apl i den omfattning som framgår av huvudmannens och rektorns beslut (se sidan 8). Inkom med en förteckning över vilka apl-platser som används och en redogörelse för i vilken omfattning eleverna har haft apl under perioden den 21 februari 2023 – 16 maj 2023. (16 kap. 16 § skollagen, 4 kap. 12 § gymnasieförordningen)
5. Se till att skolförlagd utbildning motsvarande apl endast används i de fall planerade platser för apl inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över eller då utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Huvudmannen ska, innan beslut om att apl ska bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan, samråda med det lokala programrådet. Inkom, i förekommande fall, med en förteckning över elever som inte kan erbjudas en apl-plats och en redogörelse för vilka omständigheter som ligger till grund för detta samt en redogörelse för genomförda samråd med det lokala programrådet. (4 kap. 13 § gymnasieförordningen)
6. Se till att det utses en handledare på arbetsplatsen samt att göra en bedömning av om handledaren är lämplig och har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget. Inkom med en förteckning över utsedda handledare för elever på apl samt en redogörelse för hur bedömningen av handledare har genomförts. (4 kap. 14 § gymnasieförordningen)
7. Se till att apl utgår från ämnets syfte och behandlar centralt innehåll i de kurser eller delar av kurser som är förlagda till apl. Detsamma gäller för eventuell skolförlagd utbildning motsvarande apl. Detta innebär att ansvarig lärare i respektive kurs planerar för elevernas lärande på apl samt för bedömning av elevernas kunskaper utifrån apl. Inkom med lärarnas scheman för vårterminen 2023 samt med lärarnas översiktliga planeringar som beskriver vilket centralt innehåll som behandlas inom apl. (1 kap. 3 § skollagen; 1 kap. 4 § och 4 kap. 12-13 §§ gymnasieförordningen)
8. Se till att det för skolans yrkesprogram finns ett lokalt programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv. Inkom med en redogörelse för hur det lokala programrådet har organiserats. (1 kap. 8 § gymnasieförordningen)
9. Se till att skolarbetet på el- och energiprogrammet förläggs måndag – fredag och är jämnt fördelat över dessa dagar. Inkom med läsårsplanering och elevscheman för el- och energiprogrammet för vårterminen 2023. (3 kap. 1 och 3 §§ gymnasieförordningen)
10. Se till att läraren vid betygsättningen gör en allsidig och sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygsriterier som gäller för kursen och sätter det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Inkom med en redogörelse för hur rektorn skapar förutsättningar

för lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. (15 kap. 22 och 24 §§ skollagen; Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg)

11. Se till att skolans personal rapporterar elevernas frånvaro från skolförlagd undervisning och arbetsplatsförlagt lärande i skolans system för frånvarorapportering. Inkom med skolenhetens rutiner för kontinuerlig frånvarorapportering. (15 kap. 16 § skollagen; 12 kap. 1-2 §§ gymnasieförordningen)

Trygghet och studiero

1. Se till att vid minst ett tillfälle informera all skolpersonal om skollagens reglering kring personalens befogenheter att agera för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero samt hur disciplinära åtgärder kan och får användas. Inkom med en redogörelse för hur och när informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § och 5 kap. 6 § skollagen)
2. Se till att rektorn följer upp elevernas trygghet i skolmiljön och studiero i undervisningen, analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero samt, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas. Uppföljningen och analysen ska omfatta organiseringen av undervisningsgrupper, personalens gemensamma arbetssätt och förhållningssätt samt medverkan av elevhälsan i arbetet med trygghet och studiero. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade åtgärder. (4 kap. 4 § och 5 kap. 3 § skollagen)
3. Huvudmannen ska följa upp och analysera de förutsättningar och behov som skolenheten har när det gäller att bedriva ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. Med förutsättningar avses här personella och materiella resurser samt personalens kompetens. Huvudmannen ska utifrån uppföljningen och analysen bedöma om skolenheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra sitt uppdrag när det gäller trygghet och studiero. Inkom med en redogörelse för huvudmannens uppföljning, analys och bedömning enligt ovan. (5 kap. 3 § andra stycket skollagen och 2 kap. 8, 34 §§ och 4 kap. 3 § skollagen)
4. Inkom med en redogörelse för de åtgärder som har genomförts vid skolenheten i det förebyggande och åtgärdande arbetet för att skapa trygghet och studiero under vårterminen 2023. (5 kap. 3 § andra stycket skollagen)
5. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle följer upp hur ordningsreglerna följs och analysera orsakerna till uppföljningens resultat. Inkom med en redogörelse för hur uppföljningen har gått till, resultatet av analysen samt en beskrivning av genomförda åtgärder. (5 kap. 5 § skollagen)

6. Rektorn ska se till att det finns rutiner för arbetet med att göra en utredning avseende en elev som vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse. Rutinerna ska omfatta arbetet med att vidta åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende. Inkom med ovan angivna rutiner samt en redogörelse för hur många sådana utredningar som genomförts under perioden 21 februari 2023 – 16 maj 2023. (5 kap. 9 och 10 §§ skollagen)

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle informera samtliga lärare om skollagens bestämmelser om extra anpassningar. Detta innebär att informera om att elever som riskerar att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppnås i en eller flera kurser ska ges stöd i form av extra anpassningar och att stödet ska sättas in i sådan tid att eleverna ges rimliga förutsättningar att erhålla godkända betyg på kursen eller kurserna. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § andra stycket samt 3 kap. 5 § skollagen)
2. Rektorn ska följa upp lärarnas och elevhälsans arbete med extra anpassningar och om undervisningen eller insatserna från elevhälsan utformas så att eleverna får de extra anpassningar som de behöver. Rektorn ska vidare analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och eventuella beslut om åtgärder. (3 kap. 5 § och 4 kap. 4 § skollagen; Lgy 11, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar)
3. Se till att vid minst ett tillfälle informera samtliga lärare om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § andra stycket skollagen, 3 kap. 5 och 7 § skollagen).
4. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. I varje sådan utredning av behov av särskilt stöd som startas ska samråd ske med elevhälsan. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 21 februari 2023 – 16 maj 2023 samt vilket datum utredning har startat för respektive elev. Inkom med ovan angiven dokumentation. (3 kap. 7 § skollagen)
5. Rektorn ska avseende de elever (elev nr 4, 5 och 6) vars åtgärdsprogram upphörde att gälla i juni 2022 starta utredningar av dessa elevers behov av särskilt stöd. Inkom med en redogörelse för vilket datum utredningarna startats för dessa elever. (3 kap. 7 § skollagen).
6. För varje sådan utredning om särskilt stöd som avslutas innan den 16 maj 2023 ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, fatta

beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden den 21 februari 2023 – 16 maj 2023. Inkom med ovan angiven dokumentation. (3 kap. 7 och 9 §§ och Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)

7. Se till att elevernas mentorer skaffar sig information om elevernas kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Inkom med en redogörelse för hur mentorerna skaffar sig en helhetsbild av elevens måluppfyllelse. (15 kap. 19a § skollagen)
8. Se till att beslut om att befria en elev från undervisning i en eller flera kurser (reducerat program) fattas i enlighet med författningarnas krav. Detta innebär att beslut endast kan fattas under förutsättning att eleven själv önskar bli befriad från undervisning i den aktuella kursen eller kurserna samt att eleven har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. (9 kap. 6 § gymnasieförordningen)
9. Se till att de elever, som inte har fått lägst betyget E på en eller flera kurser, får information om rätten att gå om kurser. Detta avser beslut om betyg för elever som går kvar på skolenheten. (9 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen; Lgy 11, 1. Rättigheter och skyldigheter)
10. Se till att elever som vill gå om en eller flera kurser, och som har rätt till det, får möjlighet att gå om kursen/kurserna. Dokumentera hur många elever som har önskat gå om en kurs under perioden den 21 februari 2023 – 16 maj 2023 och hur många beslut som fattats om att elever ska få gå om kurser under samma period. Inkom med ovan angiven dokumentation. (9 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen)
11. Rektorn ska se till att det finns rutiner för arbetet med att utreda orsaker till frånvaro, när det gäller elever som har upprepad eller längre frånvaro. Inkom med nämnda rutiner samt en redogörelse för hur rutinerna har förankrats i verksamheten. Inkom även med en redogörelse för hur många sådana utredningar som startats under perioden 21 februari 2023 – 16 maj 2023 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. (15 kap. 16 § skollagen).

Undervisningstid som fördelats till skolans så kallade innovationstid, schemakrockar och genomförd undervisningstid i kurser

1. Se till att eleverna får det antal undervisningstimmar som huvudmannen har beslutat om för varje kurs. Detta gäller kurser där undervisningstid fördelats på innovationstid. Huvudmannens redovisning ska omfatta en redogörelse för vilken undervisningstid eleverna får i kurserna under vårterminen 2023. (4 kap. 22 § gymnasieförordningen)

2. Se till att schemalägga elevernas undervisningspass så att schemakrockar inte uppstår. Huvudmannen ska inkomma med aktuella scheman för de elever, angivna på sidan 46, som under hösten 2022 hade en eller flera kurser förlagda till samma schemaposition. (4 kap. 22 § gymnasieförordningen; 3 kap. 4 § gymnasieförordningen)
3. Se till att eleverna får det antal undervisningstimmar som huvudmannen har beslutat om i kursen Animation 1 (TE20). (4 kap. 22 § gymnasieförordningen)
4. Se till att undervisningen, i de kurser eleverna ska ges undervisning i, bedrivs under ledning av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen i respektive kurs. Detta innebär att lärare ska vara schemalagda på undervisningspass som avser undervisning som de ansvarar för. Inkom med schema för vårterminen 2023 för samtliga klasser. (2 kap. 15 § skollagen; 3 kap. 4 § gymnasieförordningen)

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn av Thoren Innovation School Malmö 2 med huvudman Thoren Innovation School AB. Tillsynen har innefattat områdena Undervisning och lärande, Arbetsplatsförlagt lärande (apl), Extra anpassningar och särskilt stöd samt Trygghet och studiero.

Thoren Innovation School Malmö 2 är en gymnasieskola som erbjuder högskoleförberedande program (naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet) samt yrkesförberedande program (el- och energiprogrammet). Thoren Innovation School Malmö 2 har läsåret 2022/23 totalt 150 elever.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, apl-samordnare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 15 november och den 8 december 2022. Skolinspektionen har i samband med tillsynsbesöken genomfört observationer i skolans lokaler. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat individuella studieplaner, elevers scheman och poängplaner.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande vid vite

Utbildningen på el- och energiprogrammet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisningstid i vissa kurser på el- och energiprogrammet

Skolinspektionen har tagit del av skolans poängplan, där huvudmannens beslut om antalet undervisningstimmar för kurser samt hur dessa ska fördelas över läsåren framgår, samt skolans scheman för läsåret 2022/23. Rektorn uppger att skolans schema är planerat att gälla under hela läsåret och att det endast kan komma att ske smärre förändringar i den totala undervisningstiden under läsåret. Av poängplan och scheman framgår avseende flera kurser avvikelser mellan beslutad undervisningstid och schemalagd undervisningstid:

Kurser	Beslutad undervisningstid i timmar – skolförlagd (inom parentes undervisningstid som förlagts till apl)	Undervisningstid enligt schema - skolförlagd
Årskurs 3 på el- och energiprogrammet (2022/23)		
Administration av nätverks- och serverutrustning	80	≈ 40
Nätverksteknologier	80	≈ 40
Elektronik- och mikrodator teknik	85 (+ 50 apl)	≈ 40
Årskurs 2 på el- och energiprogrammet (2022/23)		
Webbserverprogrammering 1	110 (+ 25 apl)	61
Nätverksteknik	85 (+25 apl)	78
Nätverkssäkerhet	100	78

Av skolans poängplan framgår vidare att huvudmannen har beslutat att totalt 15 veckor ska bestå av apl samt vilka kurser som är förlagda till apl. Rektorn har utifrån huvudmannens beslut om vilka kurser som ska ingå i apl fattat beslut om hur undervisningstimmar inom respektive kurs fördelas som skolförlagd tid och arbetsplatsförlagd tid.

Skolinspektionen har även tagit del av skolans läsårsplanering, beslutad av rektorn, där det framgår att skolan har 181 skoldagar där 175 dagar räknas in i den garanterade undervisningstiden. Av läsårsplaneringen framgår att eleverna i årskurs 2 har 25 dagar apl och årskurs 3 har 50 dagar apl. Av skolans schema, samt av intervjuer, framgår att eleverna som går i årskurs 2 på el- och energiprogrammet har apl på fredagar under vecka 41, 2022 – vecka 20, 2023, och årskurs 3 har apl på måndagar och tisdagar under vecka 41, 2022 – vecka 21, 2023, förutom under lovveckor. Av intervjuer med rektorn samt av undervisande lärare och elever på el- och energiprogrammet framgår att elever i årskurs 2 inte har någon undervisning på fredagar under veckorna 34 – 40, 2022, samt veckorna 21 –

24, 2023. Elever i årskurs 3, har ingen undervisning på måndagar och tisdagar under veckorna 34-40, 2022, samt veckorna 22 – 24, 2023. Under dessa veckor är eleverna lediga på fredagar respektive måndagar och tisdagar.

Genomförande av apl på arbetsplatser

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över de apl-platser som eleverna har, både för läsåret 2021/22 och 2022/23. Av underlaget framgår att av de 21 elever som nu går i årskurs 3 hade åtta elever en apl-plats under föregående läsåret och sex elever har en apl-plats under innevarande läsåret. Av 16 elever i årskurs 2 är det sju elever som har apl-plats under innevarande läsåret.

De yrkeslärare som ansvarar för kurser som är förlagda till apl uppger att elevernas apl inte planeras och genomförs så att eleverna får yrkeskunskaper och förståelse för den yrkeskultur som finns för yrket. Alla elever får inte heller möjligheter till inblick i företag inom yrket så att de kan bygga upp kontakter för att enklare komma ut på arbetsmarknaden eller utveckla sin förmåga att bemöta kunder, ge service och skickligt utföra arbete inom sina yrkeskurser. Yrkeslärarna uppger vidare att de hittills inte har gjort några besök på apl-platserna, varken under förra läsåret eller under innevarande läsåret. Lärarna uppger att de är schemalagda för undervisning av andra klasser under de dagar som eleverna har apl, samt att de ansvarar för de elever som har skolförlagd apl, och att det därför är svårt att genomföra apl-besök. En yrkeslärare uppger att hen inte känner till vad eleverna får lära sig under sin apl och att det inte kommer att gå att fylla i en matris över elevernas kunskapsutveckling på apl.

Enligt yrkeslärarna är det skolans apl-samordnare som ansvarar för att hitta apl-platser, att avgöra om handledaren har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget samt för att informera handledare om vilka kurser som är arbetsplatsförlagda. En yrkeslärare uppger att hen inte vet vilka apl-platser eleverna är placerade på, vilken handledare eleverna har, eller vilken information som arbetsplatsen får av skolan.

Skolans apl-samordnare uppger i intervju att det är svårt att hitta apl-platser och att det inte finns fler platser att tillgå än de platser som några av eleverna har blivit placerade på. Av intervjun framgår vidare att apl-samordnaren inte gör någon bedömning av om apl-handledaren har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget eller förmedlar vilket centralt innehåll som eleverna förväntas arbeta med under det arbetsplatsförlagda lärandet. Apl-samordnaren uppger att hen skickar ut ett mail till arbetsplatserna där det står vilka kurser som är förlagda till apl och att hen inte ger någon ytterligare information om kursernas innehåll. Skolinspektionen har tagit del av detta mail. I mailet framgår vilka dagar och veckor som apl pågår samt vilka kurser som är apl-förlagda. I mailet står det även att det är önskvärt att en eller ett par förmågor kan bedömas under apl samt att platsen är IT-fokuserad.

Elever på el-energiprogrammet, som har apl-platser, uppger att de inte arbetar med innehåll från yrkeskurser när de har apl. Enligt eleverna handlar apl om att de ska se hur arbetslivet fungerar, till exempel i en butik, och att de aldrig får besök av

lärare från skolan. En elev säger att hen inte vet vem som är apl-handledare och en annan elev säger att hen blir av med sin plats efter jullovet och inte vet vad hen ska göra efter det. Enligt eleverna sker ingen bedömning av deras arbetsplatsförlagda lärande i förhållande till betygskriterierna i yrkeskurser, eftersom de inte vet vilka kurser som ingår i apl och att ingen av lärarna varit i kontakt med apl-platserna. En av yrkeslärarna uppger att det inte sker någon frånvarorapportering från elevernas apl och att det är apl-samordnaren som har hand om det. En yrkeslärare uppger att elever i årskurs 3 och som har apl får närvaro registrerat på måndagar och tisdagar, men att hen inte vet om eleverna då är på sina apl-platser eller inte.

Rektorn uppger att elever som har apl ska ta med sig en närvarolapp till skolan som är underskriven av handledaren, men att hen inte vet om, eller i vilket skede detta sker. Rektorn uppger att hen inte känner till vilken information som arbetsplatserna får när de ska ta emot en elev på apl och att lärarna ansvarar för att kontrollera om apl-platserna kan erbjuda den utbildning som eleverna förväntas få inom apl. Vidare uppger rektorn att det är skolans apl-samordnare som skaffar apl-platser och som har kontakt med handledare, därefter får yrkeslärarna dessa uppgifter. Rektorn uppger att båda yrkeslärarna har några timmar per vecka då de ska kunna göra apl-besök, även om lärarna inte har avsatt tid i sina scheman för att göra det. Rektorn har inte följt upp om det sker besök men vet att en av yrkeslärarna har gjort apl-besök. Rektorn uppger vidare att hen inte har följt upp vad eleverna får göra på sina apl-platser eller om eleverna får apl i den omfattning som de har rätt till. Rektorn säger att hen inte är insatt i arbetet med apl och att hen insett att det finns mycket som skolan behöver göra inom detta område.

Skolförlagd utbildning motsvarande apl

Enligt såväl yrkeslärare, apl-samordnare som elever har endast ett fåtal elever haft apl-platser de senaste två läsåren. Av inkommen dokumentation framgår att fler än 10 elever i årskurs 3 har saknat apl under hela sin studietid på skolan. Av samtliga intervjuer framgår vidare att såväl apl-samordnare som yrkeslärare och elever har påtalat detta för skolans rektor. Av intervjuerna framgår att rektorn beslutat att eleverna ska ha skolförlagd apl om de inte har tillgång till en arbetsplats.

Av intervjuer med yrkeslärare och apl-samordnare framgår att det saknas ett programråd för yrkesprogrammet och att det därmed inte har genomförts samråd med programrådet innan det fattades beslut om att förlägga apl till skolan istället för på arbetsplatser. Yrkeslärare uppger att huvudmannen inte har vidtagit några åtgärder för att se till så att skolan har tillräckligt med apl-platser eller för att elever som inte har plats så snart som möjligt ska erhålla apl-plats. Rektorn uppger att huvudmannen har sett till att skolans apl-samordnare fått träffa huvudmannens centralt anställda personal inom apl för att få tips på var man kan leta upp nya apl-platser, men rektorn vet inte om det gett resultat. Rektorn uppger att hen inte vet om huvudmannen har gjort några fler insatser.

Elever på el- och energiprogrammet, som inte har apl-platser, uppger att de ska ha skolförlagd apl istället för arbetsplatsförlagd apl. Eleverna i årskurs 3 berättar att det går 21 elever i deras klass och att det denna termin endast är fyra elever som har apl på en arbetsplats och att det är ett fåtal elever som har skolförlagd apl.

Eleverna uppger att alla elever i klassen får närvaro på måndagar och tisdagar, oavsett om de har apl på arbetsplats, är i skolan eller är hemma. En yrkeslärare uppger att hen har ansvar för eleverna i årskurs 3 och deras skolförlagda apl. Yrkesläraren uppger att de flesta elever i årskurs 3 får närvaro registrerad på måndagar och tisdagar, förutom två elever.

Rektorn uppger att det är 13 elever i årskurs 3 som inte har apl-plats och att de elever som inte har tillgång till en arbetsplats ska göra apl på skolan istället. Rektorn uppger att de elever som inte är på skolan under de dagar de ska ha skolförlagd apl ska registreras som frånvarande. Under intervjun tittar rektorn i skolans närvarosystem och uppger att samtliga elever i årskurs 3, bortsett två elever, hade registrerad närvaro under den tisdag som Skolinspektionen genomförde skolbesök. Rektorn kontrollerar även närvaron på fler måndagar och tisdagar under terminen och uppger att eleverna har registrerad närvaro. Vid Skolinspektionens besök noterades att det var tre elever närvarande från årskurs 3, av de 15 elever som inte har en apl-plats.

Elever i årskurs 3 berättar att de inte arbetar med någon uppgift under skolförlagd apl och att de till stor del lämnas ensamma i ett klassrum. ”Vi får ingen undervisning alls”, ”vi sitter här och gör ingenting, det känns hopplöst”, säger några elever. Eleverna uppger att de fått en uppgift av en yrkeslärare som de ska arbeta med på måndagar och tisdagar, den uppgiften är teoretisk och enligt eleverna för svår att göra utan undervisning. En elev ser efter i sin dator och säger att läraren förmedlade den uppgiften fyra veckor tidigare. Yrkesläraren uppger att elever som har skolförlagd apl har fått en teoretisk uppgift som de kan arbeta med i skolan eller hemifrån och att det finns planer på att genomföra praktiska moment under vårterminen. Läraren uppger vidare att hen har undervisning med andra klasser och att eleverna i årskurs 3 lämnas utan lärare en stor del av tiden när de har skolförlagd apl. Läraren visar sitt schema och berättar att hen kan vara med eleverna i årskurs 3 fram till klockan 10.00 på måndagar och på tisdagar före 09.45 och sedan efter 14.00. Yrkesläraren uppger vidare att innan Skolinspektionens skolbesök var det bestämt att eleverna skulle vara på skolan mellan 09.00 och 14.00 och att de numera ska vara på skolan 08.00 till 17.00, men att det inte är någon elev som närvarar hela dagen på skolan.

Elever i årskurs 2, som inte har apl, uppger att de har haft en uppgift som de skulle arbeta med på fredagar men att det är en svår uppgift och det har inte funnits någon lärare som hjälpt dem. Eleverna säger att de inte har så mycket de kan göra på fredagar. En yrkeslärare som har ansvar för årskurs 2 och deras skolförlagda apl uppger att det är nio elever av 16 som inte har en apl-plats. Läraren uppger att det är tänkt att eleverna ska ha undervisning i ett projekt på skolan istället för apl men att det inte går att genomföra eftersom läraren undervisar andra klasser samtidigt. Av lärarens schema framgår att läraren har undervisning med andra klasser kl. 08.45 – 09.40 och kl. 13.00 – 14.25 på fredagar.

Rektorn uppger att eleverna kan få lärarledd undervisning cirka 2–3 timmar om dagen inom skolförlagd apl. Rektorn uppger under intervjun att det är samma tid som yrkeslärarna förväntas göra apl-besök och att hen inser att det inte är möjligt

att göra båda sakerna samtidigt och därför ska det korrigeras framöver. Rektorn uppger att det står i elevernas schema att de ska ha skolförlagd apl mellan kl. 08.15 – 17.00, men att hen inte känner till vilka tider som eleverna är på skolan.

Klagomål mot utbildningen

Av intervju med skolans specialpedagog, som var tillförordnad rektor under vårterminen 2022, framgår att fem av 21 elever i nuvarande årskurs 3 hade apl under våren 2022. De andra eleverna skulle göra ett projekt på skolan, men yrkeslärarna hade även undervisning med andra klasser och det var låg närvaro på skolförlagd apl. Det fanns inte heller något programråd under våren. Tidigare tillförordnad rektor uppger att hen meddelade huvudmannen att flera elever inte hade apl-platser och att de istället bara satt i skolan eller hemma, men det inte kom någon återkoppling från huvudmannen.

Tidigare tillförordnad rektor uppger vidare att det kom många klagomål under vårterminen 2022, bland annat var det fyra vårdnadshavare som klagade. Klagomålen gällde yrkesprogrammets kvalitet såsom bristen på apl-platser och avsaknaden av praktiska moment inom yrkeskurserna. Eleverna klagade också på att de mest fick göra teori. Den tidigare tillförordnade rektorn säger att det var ensidig och teoretisk undervisning i yrkeskurserna och att hen reagerade eftersom ett yrkesprogram ska vara praktiskt. Den tidigare tillförordnade rektorn berättar att hen i början av vårterminen 2022 påtalade att yrkesprogrammet saknade material för att genomföra praktiska moment och att huvudmannen då beviljade skolan att köpa in en del material. Tidigare tillförordnad rektor säger att inköpen behöver kompletteras eftersom inte allt köptes in, men att det blev bättre eftersom eleverna fick genomföra en del praktiska moment under vårterminen 2022.

Även den nuvarande rektorn uppger att hen tagit emot klagomål över yrkesprogrammets kvalitet. Dels från elever som berättat att de inte har någon apl-plats och dels från en vårdnadshavare som påtalar att hans barn inte har apl-plats och att yrkesutbildningen inte har en bra kvalitet på undervisningen. Enligt rektorn har även huvudmannen nåtts av vårdnadshavarens klagomål.

En vårdnadshavare har bifogat mail till Skolinspektionen avseende framförda klagomål och av dessa framgår att hen vid flera tillfällen haft kontakt med skolans olika rektorer och skolans verksamhetschef sedan augusti 2021. Vårdnadshavaren uppger att hen lämnat klagomål över brist på apl-platser, att undervisningen inte innehåller praktiska moment, att hans barn upplever att hen inte lär sig något i yrkesämnen och att hans barn får närvaro trots att hen är frånvarande. Av ett mail från dåvarande rektorn, skickat till vårdnadshavaren hösten 2021, framgår att informationen lämnades vidare till verksamhetschefen för vidare utredning. Vårdnadshavaren uppger att hen aldrig fått återkoppling kring de klagomål som hen påtalat, förutom ett mail som vårdnadshavaren mottog den 16 december 2022.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen anför i yttrande över Skolinspektionens tillsynsprotokoll bland annat följande. Det har identifierats att eleverna som har skolförlagd apl inte får lärarledd

undervisning under hela lektionstiden. Skolan ska justera detta och kompensera eleverna. Ansvar för anskaffandet av apl-platser har delegerats till rektorn men huvudmannen finns som stöd. Apl-platser väljs bland arbetsplatser som i möjligaste mån motsvarar de apl-förlagda delarna av elevernas kurser. Yrkeslärare tar kontakt med arbetsplatsen och säkerställer att eleverna får en utbildning som innebär att betygskriterierna uppfylls. Yrkeslärare kontrollerar att handledaren är lämplig och att arbetsmiljökraven uppfylls. Apl-samordnaren planerar för byte av apl-plats om en arbetsplats inte kan uppfylla kursernas innehåll. Yrkeslärarna ska genomföra apl-besök under vårterminen 2023 och arbetet med frånvarorapportering har förtydligats för lärare. Skolan ska ha programråd i februari 2023. Inköp av material och utrustning till el- och energiprogrammet har beviljats vid två tillfällen, i maj 2021 och i januari 2022 och alla yrkeslärare får köpa in nödvändig utrustning. Rektorn har inte tagit emot klagomål från elever.

Rättslig reglering

Utbildningens utformning och innehåll

I skollagen och gymnasieförordningen anges de nationella programmen i gymnasieskolan samt respektives program innehåll och omfattning (16 kap. 5 § och bilaga 1 skollagen samt 4 kap. 1 § och bilaga 1 gymnasieförordningen). För varje nationellt program finns examensmål som innehåller mål för programmet (16 kap. 6 § skollagen och förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program (SKOLFS 2010:14).

För varje ämne finns en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen)¹. Ämnesplanen ska ge läraren och eleverna utrymme att själva planera undervisningen. Av ämnesplanen framgår ämnets syfte, varje kurs som ingår i ämnet, det centrala innehållet för varje kurs, antalet gymnasiepoäng som varje kurs omfattar och betygskriterier för varje kurs (1 kap. 4 § gymnasieförordningen).

I examensmålen för el- och energiprogrammet anges att programmet är ett yrkesprogram. Efter examen från programmet ska eleverna ha de kunskaper som behövs för att arbeta med automatiserade produktionssystem, system för energi-, miljö- och vattenteknik eller dator- och kommunikationssystem, eller för att arbeta som elektriker inom eldistribution eller installation. Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper i att försörja och bistå samhällsviktiga basfunktioner som produktion, installation och distribution av el-, energi- och vattensystem. Den ska därför ge kunskaper om el- och energiteknik och automation samt färdigheter i att utföra arbetsuppgifter inom dessa arbetsområden. Dator- och kommunikationsteknik och samhällets digitala infrastruktur ska också vara centralt inom utbildningen. I yrkeslivet kommer eleverna att möta olika människor och

¹ Bestämmelsen i 16 kap. 23 § skollagen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

ansvara för att ett professionellt arbete utförs, ofta i samarbete med andra yrkesgrupper. Utbildningen ska därför utveckla elevernas förmåga att samarbeta med andra, bemöta kunder, ge service och att skickligt utföra arbete både på företag och i människors hem. Inom branscherna är både storföretag och enpersons företag vanliga. Utbildningen ska därför ge kunskaper om företagandets villkor, ekonomi samt direkt och indirekt miljöpåverkan. Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram. Det arbetsplatsförlagda lärandet ska bidra till att eleverna utvecklar yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflekterar över yrkeskulturen och blir en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Det arbetsplatsförlagda lärandet kan också ge inblick i företagandets villkor (Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program, SKOLFS 2010:14).

Utbildningens omfattning och garanterad undervisningstid

Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak vara skolförlagd (15 kap. 11 § skollagen).

Utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier (16 kap. 17 § skollagen). Elever på yrkesprogrammen har rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter (16 kap. 18 § skollagen)².

Med garanterad undervisningstid avses den minsta undervisningstid i timmar som eleverna ska erbjudas enligt 16 kap. 18 § skollagen (1 kap. 3 § gymnasieförordningen).

För nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde, gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid (4 kap. 22 § gymnasieförordningen).

Lsåret ska omfatta 40 veckor och ha minst 178 skoldagar och minst 12 lovdagar. Utöver skol- och lovdagarna får det inom läsåret läggas ut högst fem studiedagar för personalen (3 kap. 1 § gymnasieförordningen).

Elevernas skolarbete ska förläggas måndag-fredag och vara så jämnt fördelat över dessa dagar som möjligt. Skolarbetet ska även förläggas så att eleverna så långt som möjligt får sammanhållna skoldagar. Skoldagarna ska vara så jämnt fördelade över läsåret som möjligt (3 kap. 3 § gymnasieförordningen).

I förarbeten anges att utgångspunkten alltid måste vara att undervisningstiden förläggs så att eleverna ges möjlighet att nå målen för utbildningen (prop. 2009/10:165 s. 422 f.)

Arbetsplatsförlagt lärande

Ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande (16 kap. 16 § skollagen).

² Bestämmelsen i 16 kap. 18 § skollagen har ny lydelse från den 1 januari 2023 genom lag 2022:275. Lagen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas höstterminen 2023. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som påbörjats före höstterminen 2023.

Arbetsplatsförlagt lärande definieras som lärande på ett program som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan (1 kap. 3 § gymnasieförordningen).

För yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska det finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv (1 kap. 8 § gymnasieförordningen).

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. Varje vecka som genomförs på en arbetsplats ska för en elev i gymnasieskolan anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras (4 kap. 12 § gymnasieförordningen)³.

Om arbetsplatsförlagt lärande inte kan erbjudas på ett yrkesprogram i gymnasieskolan, får utbildningen anordnas bara om 1. planerade platser för arbetsplatsförlagt lärande inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över, eller 2. utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Det arbetsplatsförlagda lärandet ska i de fall som avses i första stycket bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan. Innan huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om detta ska huvudmannen samråda med det lokala programrådet. Om utbildning har skolförlagts på grund av det som sägs i första stycket 1, ska huvudmannen vidta de åtgärder som behövs för att utbildningen så snart som möjligt ska förläggas till en arbetsplats (4 kap. 13 § gymnasieförordningen).

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (4 kap. 14 § gymnasieförordningen).

I förarbeten till bestämmelsen anges att arbetsplatsförlagt lärande är avgörande för att yrkesutbildningen ska få sådan kvalitet, djup och verklighetsförankring att eleverna blir anställningsbara. Regeringen anser att yrkesutbildning handlar om mer än yrkeskunskaper. Det handlar också om att förstå yrkeskulturen och att bli del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats för att utveckla en yrkesidentitet. Därför anser regeringen att den nuvarande benämningen arbetsplatsförlagd utbildning bör bytas mot arbetsplatsförlagt lärande. Regeringens uppfattning är att den arbetsplatsförlagda delen av en yrkesutbildning är så avgörande för kvaliteten att utbildningen i normalfallet inte bör anordnas om apl inte kan tillhandahållas under överskådlig tid. Tillgången på apl-platser varierar dock från år till år. Förutsättningarna kan snabbt ändras för en arbetsgivare som träffat avtal om apl

³ Bestämmelsen i 4 kap. 12 § gymnasieförordningen har ny lydelse från den 1 januari 2023 genom förordning 2022:1105. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas höstterminen 2023. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före höstterminen 2023.

med en huvudman. Regeringen bedömer därför att om apl-platser försvinner på grund av händelser som huvudmannen inte kunnat förutse då eleven togs emot till en utbildning, bör huvudmannen även fortsättningsvis kunna förlägga motsvarande del av utbildningen till skolan. Att en elev har fått bevis om yrkesexamen ska vara en garanti för att eleven har en gedigen grundläggande yrkesutbildning på en erkänd nivå (prop. 2008/09:199, s. 63 f. och 114 och prop. 2009/10:165, s. 793 f.).

Undervisning under ledning av lärare

I skollagen finns bestämmelser om lärare och vilka som får bedriva undervisning (jfr 2 kap. 13 och 18 §§ skollagen).

I skollagen avses med undervisning processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

I förarbeten till skollagen anges att i definitionen av begreppet undervisning ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. Exempelvis är slumpmässigt läsande eller TV-tittande som inte ingår som en del i en pedagogisk planering inte undervisning i lagens mening (prop. 2009/10:165 s. 633).

En legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap 15 § skollagen). I förarbeten anges att legitimerade lärare har ett individuellt ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver och ska kunna ställas till svars vid eventuella brister i den professionella yrkesutövningen. Lärare som inte omfattas av denna paragraf har självfallet också ett ansvar för att bedriva en så bra undervisning som möjligt, men i dessa fall är det rektorn som ytterst är ansvarig (prop. 2010/11:20, s. 82).

Elevernas närvaro i utbildningen

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (15 kap. 16 § skollagen).

Elever har en anmälningsskyldighet vid frånvaro (12 kap. 1 § gymnasieförordningen).

Rektorn får bevilja en elev ledighet från skolarbetet för enskilda angelägenheter. Eleven får också i mindre omfattning befrias från vissa undervisningspass eller från annat skolarbete av rektorn (12 kap. 2 § gymnasieförordningen).

I förarbeten anges följande. Att utbildningen i gymnasieskolan är frivillig innebär inte att det är frivilligt att delta i undervisningen. En elev som har börjat i gymnasieskolan måste delta i undervisningen. Det är en förutsättning för att eleven ska kunna nå utbildningsmålen. Det är också en förutsättning för att lärarna ska

kunna planera undervisningen och göra en rättvis och likvärdig bedömning av elevernas kunskaper (prop. 2009/10:165, s. 413).

Grunder för betygsättning

Enligt skollagen ska betyg sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan (15 kap. 22 § skollagen)⁴.

Som betyg för godkända resultat på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg (15 kap. 24 § skollagen).

Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygskriterier som finns för varje kurs respektive målen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs, och beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen kunskaper (Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).

Huvudmannens respektive rektorns ansvar

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen följa upp verksamheten och se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 3 och 7 §§ skollagen).

Huvudmannen ska se till att den personal som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen)

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § skollagen). Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Rektorn har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att lärarna

⁴ Bestämmelsen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

anpassar undervisningens upplägg, innehåll och arbetsformer efter elevernas behov och förutsättningar och att lärare får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter (4 kap. 4 § skollagen, Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det finns allvarliga och omfattande brister i utbildningen på el- och energiprogrammet. Bristerna avser undervisningstid, arbetsplatsförlagt lärande, undervisningens innehåll i vissa kurser, frånvarorapportering samt betygsättning. Bedömningen av bristerna utvecklas nedan.

Eleverna på el- och energiprogrammet får inte den undervisningstid de har rätt till

Skolinspektionen bedömer att skolenheten brister i förhållande till författningarnas krav i fråga om undervisningstid. Elever på el- och energiprogrammet får inte de undervisningstimmar som de har rätt till i flera kurser. Den schemalagda undervisningstiden, som gäller för läsåret, är för liten i förhållande till den undervisningstid som huvudmannen beslutat om i skolans poängplan. Kurserna Administration av nätverks- och serverutrustning, Nätverksteknologier samt Elektronik och mikrodator teknik är schemalagda med 40 skolförlagda undervisningstimmar trots att huvudmannen fattat beslut om dubbelt så mycket skolförlagd undervisningstid. Det ges även för lite skolförlagd undervisning i kurserna Webbserverprogrammering 1 som saknar 49 undervisningstimmar, Nätverksteknik som saknar 7 undervisningstimmar och Nätverkssäkerhet som saknar 22 undervisningstimmar.

Skolinspektionen kan vidare konstatera att skolan har ett schema för läsåret som innebär att eleverna i årskurs 2 och 3 på el- och energiprogrammet inte har någon undervisning alls under ett stort antal skoldagar, vilket innebär att eleverna inte får undervisning under minst 178 skoldagar, vilket författningarna föreskriver. Av skolans lärsplanering framgår att skolan ska ha 181 skoldagar. Av elevernas scheman och av intervjuer framgår dock att elever som går i årskurs 3 är lediga måndagar och tisdagar under sammanlagt 10 skolveckor, vilket motsvarar 20 skoldagar. Elever i årskurs 2 är lediga fredagar i 9 skolveckor, vilket motsvarar 9 skoldagar. Mot bakgrund av det bedömer Skolinspektionen att eleverna inte får undervisning i minst 178 skoldagar och att elevernas skolarbete inte heller är jämnt fördelat över skolveckorna.

Att eleverna går miste om undervisningstimmar försvårar enligt Skolinspektionen förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Med mål för utbildningen avses att eleverna ska få möjlighet att tillägna sig goda kunskaper i sina kurser. Att undervisning genomförs enligt beslutade undervisningstimmar i en kurs är också en förutsättning för att lärare ska kunna göra en rättvis och likvärdig bedömning och betygsättning. Att undervisningstid som huvudmannen har beslutat i olika kurser inte genomförs medför även att huvudmannen inte på ett tillförlitligt sätt kan redogöra för hur elever har fått sin garanterade undervisningstid. Mot bakgrund av bristernas omfattning bedömer

Skolinspektionen att det finns elever som inte kommer att få den garanterade undervisningstiden.

Det föreligger omfattande brister i det arbetsplatsförlagda lärandet

Huvudmannen tar inte ansvar för att skaffa apl-platser

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte tar ansvar för att skaffa apl-platser till elever på el- och energiprogrammet. I Skolinspektionens utredning framkommer att skolan har svårt att hitta apl-platser till alla elever. Såväl föregående läsår som innevarande läsår har mer än hälften av eleverna saknat apl-plats. Det innebär att minst hälften av eleverna som går sitt sista läsår hittills inte har haft något arbetsplatsförlagt lärande under sin skolgång. Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen trots det inte vidtagit några åtgärder för att ordna ytterligare apl-platser.

Lagstiftaren har ansett att apl är avgörande för yrkesutbildningens kvalitet och att möjligheterna att göra undantag från kraven gällande apl på yrkesprogram därför ska vara begränsade. I förarbeten anges att utbildningen i normalfallet inte bör anordnas om apl inte kan tillhandahållas under överskådlig tid. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för apl. Planerade platser, vanligen genom avtal om apl med arbetsgivare, behöver finnas när elever tas emot till utbildningen. Om apl inte kan erbjudas på ett yrkesprogram, får utbildningen anordnas bara om planerade apl-platser inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över. Det kan exempelvis handla om att förutsättningarna ändras för en arbetsgivare som huvudmannen träffat avtal med. (Undantag får också göras av säkerhetsskäl). I sådana undantagsfall får apl bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan, i syfte att säkra elevens rätt att fullfölja det program som hen börjat på. Om utbildning har skolförlagts på grund av att planerade platser för apl inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över, ska huvudmannen vidta de åtgärder som behövs för att utbildningen så snart som möjligt ska förläggas till en arbetsplats.

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen inte uppfyller kraven avseende att skaffa platser för apl på yrkesprogram och att säkerställa att det finns planerade platser i en omfattning som motsvarar antalet elever som tas emot till utbildningen. Den omständigheten att mer än hälften av eleverna såväl föregående läsår som innevarande läsår har saknat apl-platser indikerar, enligt Skolinspektionens mening, att huvudmannen inte har förutsättningar att följa föreskrifterna som gäller för utbildningen i detta avseende. Utredningen visar även att skolan saknar ett lokalt programråd knutet till yrkesprogrammet och att huvudmannen således inte har haft samråd med programrådet innan de tog beslut om att förlägga apl till skolan, vilket är en brist.

Den apl som förekommer lever inte upp till kraven

Skolinspektionen konstaterar vidare att det arbetsplatsförlagda lärande som förekommer inte uppfyller de krav som finns för utbildningen. Skolinspektionen konstaterar först att det inte alltid utses en handledare på arbetsplatsen och att det inte görs en bedömning av om handledare som utses har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och i övrig är lämplig.

Skolinspektionen bedömer vidare att apl inte genomförs så att eleverna utvecklar yrkeskunskaper och yrkesidentitet. Bristerna består i att elevernas utbildning på apl inte utgår från ämnets syfte och behandlar centralt innehåll i kurser eller delar av kurser som förlagts till apl. Utredningen visar att yrkeslärarna varken planerar eller följer upp elevernas apl. Yrkeslärarna har ingen kontakt med arbetsplatsen avseende vilka delar av kurser och centralt innehåll som det arbetsplatsförlagda lärandet förväntas behandla och enligt elever arbetar de inte med yrkeskurser på apl. Ansvariga yrkeslärare, som ska sätta betyg på kursen, vet inte vad eleverna gör eller får lära sig på arbetsplatsen. Lärare har varken gjort arbetsplatsbesök föregående eller innevarande läsår på grund av att de är schemalagda för annan undervisning. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att det inte sker någon bedömning av elevernas arbetsplatsförlagda lärande. Läraren ska vid betygsättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygsriterierna i kursen. Det innebär att läraren behöver ha information om elevens prestationer från apl när betyget ska sättas vid kursens slut.

Det finns även brister i skolförlagd utbildning motsvarande apl

Skolinspektionen bedömer vidare att den utbildning som ges på skolan istället för apl inte sker under ledning av en lärare och inte kan anses vara en strukturerad undervisning som utgår från ämnesplanerna. Av Skolinspektionens utredning framkommer att elever som inte har en apl-plats lämnas ensamma i ett klassrum merparten av dagen och ges inte någon undervisning av en lärare. Detta eftersom lärarna är schemalagda på undervisning i andra klasser samtidigt. Eleverna förväntas arbeta självständigt med teoretiska uppgifter, men eleverna klarar inte av att utföra uppgifterna utan ledning av lärare och blir istället sittande utan att göra någonting. Några elever har inte fått uppgifter alls att arbeta med. Enligt Skolinspektionens bedömning får eleverna inte en utbildning som utgår från behandlar centralt innehåll i kurser eller delar av kurser som förlagts till apl, och de får inte heller sådan ledning av lärare, stimulans och stöd som skollagen kräver.

Skolans frånvarorapportering brister

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans frånvarorapportering för såväl elever som är på en apl-plats som elever som har skolförlagd apl. Skolinspektionens utredning visar att elever i årskurs 3 får närvaro registrerad trots att skolan inte vet om eleverna är på sin apl-plats eller inte. Ingen på skolan har heller kännedom om vilka tider eleverna förväntas vara på sin apl-plats. Rektorn har inte följt upp om eleverna erhåller den omfattning av apl som de har rätt till. Utredningen visar vidare att elever i årskurs 3 får närvaro de dagar som de ska ha skolförlagd apl, oavsett om de är i skolan eller inte. Den bristfälliga frånvarorapporteringen får bland annat till följd att det blir svårt för rektorn och huvudmannen att följa upp att elever får de undervisningstimmar som huvudmannen beslutat om.

Huvudmannen brister i sitt ansvarstagande för utbildningen

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte tar ansvar för att utbildningen på el- och energiprogrammet utgår från de nationella målen eller är likvärdig med den

utbildning som ges vid andra gymnasieskolor, varken sett till innehåll eller till undervisningstid. Trots att såväl skolans personal som vårdnadshavare i mer än ett år har uppmärksammat huvudmannen på brister inom skolans yrkesprogram har huvudmannen inte vidtagit nödvändiga åtgärder.

Skolinspektionen konstaterar att mer än hälften av eleverna på el- och energiprogrammet inte har fått arbetsplatsförlagt lärande, vilket är en central del av utbildningen och avgörande för utbildningens kvalitet. Eleverna på el- och energiprogrammet får också alldeles för lite undervisningstid i ett flertal kurser och om skolan fortsätter ge undervisning enligt schemat för läsåret kommer eleverna inte att vara i närheten av att få den garanterade undervisningstiden. Utöver de brister som Skolinspektionen konstaterat ovan, noteras också att utrustning och material för att genomföra praktiska inslag i utbildningen har saknats fram till för ungefär ett år sedan. Det innebär att elever som går årskurs 3 under en stor del av utbildningen inte fått möjlighet att göra praktiska moment. Skolinspektionen bedömer att elever som går årskurs 3 på el- och energiprogrammet har fått en utbildning som på flera sätt brister i kvalitet, vilket svårtligen kan repareras under elevernas sista termin.

Vad huvudmannen framför i sitt yttrande förändrar inte Skolinspektionens bedömning av påtalade brister. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i delar beskriver hur det ska vara och inte hur det faktiskt förhåller sig. Även om huvudmannen nu har identifierat några brister och vidtar vissa åtgärder konstaterar Skolinspektionen att bristerna är allvarliga och omfattande och att det krävs stora åtgärder för att rätta till bristerna. Det föreligger därför skäl för Skolinspektionen att besluta om ingripande.

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Situationen när det gäller trygghet på skolan

I intervjuer uppger elever att det sker många ordningsstörande händelser på skolan. Elever berättar att brandlarmet ofta går, att det är stökigt, att många elever skriker och bankar i väggar och att det ofta är kaos på skolan. Det är också elever som röker e-cigarett inomhus i skolan. Några elever berättar att det någon vecka innan Skolinspektionens tillsynsbesök uppstod ett bråk som eskalerade, ca 15 elever var inblandade, och elever upplevde det obehagligt. Det finns stökiga elever i alla klasser och årskurser, det är ingen särskild grupp eller årskurs som utmärker sig, enligt elever. Elever uppger att de dagligen oroar sig för att det ska gå brandlarm och att det är obehagligt att inte veta vad som ska hända på skolan. Elever uppger att det ofta händer att elever säger kränkande ord till varandra. En elev säger att hen inte känner sig rädd för någon men att det är obehagligt när andra elever kommer in i klassrummet och skriker.

Flera lärare uppger att lärmiljön inte är trygg. Det finns elever som förstör material och klottrar. Elever har ett hårt språkbruk som är "helt främmande och våldsbejakande". Det är mycket spring i korridorerna, bankande på dörrar, elever

som öppet röker e-cigarett i korridorer och i klassrum och brandlarmet sätts igång upprepade gånger. Flera lärare uppger att de inte känner sig trygga i alla undervisningsgrupper. Det finns lärare som har blivit hotade av elever och därför undviker att tillrättvisa elever som betar sig illa. Lärare uppger att det kan bli obehagligt och att de vill undvika konflikt med eleverna. Några lärare uppger att de känner sig osäkra och upplever att det är obehagligt att vistas ensam i vissa delar av skolan. En lärare berättar att det kan bli ännu mer problematiskt när lärare ber om hjälp av annan personal till exempel med utvisning ur klassrummet. Enligt läraren leder det snarare till att läraren blir ännu mer utsatt efteråt.

En representant från elevhälsan uppger att det finns både elever och lärare som inte är trygga på skolan. Skolans apl-samordnare uppger att det är mycket stök och skrik i korridorer och att hen behöver gå ut och säga till elever varje dag.

Rektorn uppger att skolans lokaler är utformade så att det inte finns personal i alla skolans utrymmen, vilket är en nackdel för tryggheten. Rektorn säger att hen känner till att det finns elever som öppet röker e-cigarett, slår på väggar och uppträder otrevligt. Rektorn säger att när rektorn pratar med elever är det inte så att de känner sig otrygga i skolan, men rektorn anser samtidigt att tryggheten behöver förbättras bland annat med mer disciplin och tydliga regler. Rektorn säger att det finns personal som uttryckt att de tycker att en elev är obehaglig, men uppger att hen inte känner till att det finns lärare som blivit hotade av elever. Rektorn säger att skolan har polisanmält ett slagsmål under hösten och att rektorn har haft samtal med inblandade elever, både enskilda samtal och trepartssamtal.

Situationen när det gäller studiero på skolan

I samtliga intervjuer uppger personal och elever att det är bristande studiero i de flesta klasser och att det ofta sker ordningsstörande inslag på lektionerna. Lärarna ger exempel på att elever kan få aggressiva utbrott och sparka på saker, välta stolar, dra ned lampor och kasta mat och andra saker inne i lektionssalen. Alla intervjuade lärare uppger att brandlarmet ofta har gått under höstterminen, som mest sex larm under en dag, och att det stör undervisningen. Ett fåtal lärare säger att de lyckas upprätthålla studiero på sina lektioner. En lärare berättar att elever har svårt att sitta stilla och behöver pauser. Enligt läraren är problemet att elever stör andra klasser när de får pauser och då är det bättre att eleverna är inne i klassrummet och att bara den klassen blir störd. En lärare berättar att hen hellre skickar ut eleverna på korta raster så att elever inne i klassrummet får studiero.

Eleverna uppger att det ofta är dålig studiero på lektionerna, det är elever som skriker och som använder fula ord och svordomar, det flyger stolar genom luften och det bankas på dörrar. Flera elever berättar att det ofta går brandlarm som stör undervisningen och att det finns elever som springer runt i klassrummet under lektioner, som "lätsasbråkar" och som spelar spel på sina datorer under lektionstid.

Rektorn uppger att det finns en del problem med studieron på skolan, till exempel att elever inte kan sitta still, de pratar högt och går ut och in ur klassrummet. Rektorn uppger att hen har samtalat med personal om studieron och märkt att det

finns en uppgivenhet över att det har gått för långt. Rektorn säger att studieron varierar beroende på lärare och att lärare därför ska börja auskultera hos varandra.

I samtliga intervjugrupper framkommer att den bristande studieron påverkar elevernas lärande negativt. Elever säger att de inte kan koncentrera sig på undervisningen och att de känner stress och rädsla att inte klara studierna. De återkommande brandlarmen stör undervisningen och provtillfällen har fått avbrytas, vilket eleverna uppger har försämrat deras prestation.

Lärare uppger att det finns elever som vill lära sig, men som inte kan koncentrera sig på grund av den bristande studieron. Lärare uppger att den dåliga studieron påverkar undervisningen eftersom att lärarna kommer av sig i undervisningen. En lärare säger att det är svårt att fokusera på en komplex genomgång och samtidigt bemöta elever som stör ordningen och undvika att göra det i affekt. Några lärare uppger att det är så dålig studiero på vissa lektioner att det inte går att bedriva god undervisning, till exempel att elever inte lyssnar på lärarna och gör annat än skolarbete. Lärare uppger att de inte hinner ge elever ledning och stöd som de behöver under lektionerna eftersom all tid går till att försöka upprätthålla studiero. Rektorn uppger att den dåliga studieron påverkar elevernas lärande på ett negativt sätt och att elever påverkas när andra elever stör, det leder till att fler elever inte orkar och börjar störa undervisningen.

På en lektion i matematik undervisar en lärare tre olika kurser med tre olika klasser och årskurser samtidigt. Det är cirka 25 elever i undervisningsgruppen. Läraren uppger att hen inte hinner ge stöd till alla elever som behöver hjälp och att hen inte hinner få alla elever att börja räkna innan det är så stökigt att ingen elev arbetar med matematikuppgifter. Elever uppger att det är svårt att hänga med när det blir genomgång i en kurs som de inte läser och att läraren inte hinner hjälpa alla elever som behöver hjälp och att det ofta blir kaos. Enligt elever är det flera elever i olika klasser som skrivit till rektorn och påtalat att undervisningen i matematik inte fungerar. Läraren uppger att rektorn kallar lektionen för "räknestund" och att det inte ska vara genomgångar på den tiden. Enligt rektorn är lektionspasset inte tänkt att ägnas till genomgångar utan till arbete, som en "studieverkstad", för att läraren inte skulle få så mycket tid i sitt schema. Rektorn uppger att det är bristande studiero på dessa lektioner.

En lärare som undervisar i både Matematik 2a och 2b samtidigt på samtliga lektioner i kurserna berättar att det är många elever som behöver mycket hjälp och läraren hinner inte ge alla elever det stöd de behöver under lektionstid, mestadels på grund av problem med att upprätthålla studieron. Läraren uppger att det endast är ett fåtal elever som ser ut att bli godkända i kurserna.

En representant från elevhälsan uppger att i vissa samläsningsgrupper är det riktigt dåligt, både när det gäller studiero och själva lärandet. Representanten berättar att specialpedagogen har påtalat för rektorn att en lärare inte har fått rimliga förutsättningar och att det är oerhört tufft och orättvist för läraren som inte kan lära ut till eleverna när det är kaos på lektionerna. Flera elever nämner att det till

exempel på lektioner i matematik, när många elever behöver hjälp, blir så stökigt att det till slut inte är någon som arbetar.

Skolinspektionens observationer vid tillsynsbesöket

Vid tillsynsbesöket observerade inspektörerna flera gånger om dagen elever i korridorerna som inte deltog i pågående undervisning, en del elever pratade högt med varandra, en del satt ensamma med sina telefoner och flera av dem bad att få prata med utredarna. De flesta elever som inspektörerna mötte, ungefär 15-20 elever, frågade om Skolinspektionen kan hjälpa till så att skolmiljön blir bättre. Under de fem dagar som inspektörerna befann sig på skolan gick brandlarmet vid fem tillfällen. Inspektörerna observerade även en stor mängd klotter på väggar, som under tillsynsbesöket inte rengjordes, elever som öppet rökte e-cigarettor samt en del skadegörelse inklusive mat och skräp som låg kastat på golven.

Skolans åtgärdande arbete

Ordningsregler

Flera lärare uppger att de har svårt att upprätthålla skolans ordningsregler på lektioner och att lärarna agerar olika. Lärare uppger att det är upp till dem att hålla ordning i klassrummen och att det inte finns någon hjälp att få när lärare har problem att upprätthålla studiero. En lärare säger att elever sitter öppet med sina mobiler och att läraren inte lyckas få dem att lägga bort mobilerna. En annan lärare uppger att hen har berättat för rektorn om sina problem att upprätthålla studiero.

Eleverna uppger att skolan har ordningsregler men att elever bryter mot dem och att lärarna gör olika när det kommer till att säga till elever. Några elever berättar att elever har sina mobiltelefoner öppet på lektioner vilket bryter mot skolans ordningsregel och att en del lärare försöker säga till elever men att de inte lyckas.

En representant från elevhälsan uppger att skolans personal har diskussioner kring ordningsregler men att det är för tufft med gränsdragningarna och lärarna gör inte lika, även om strävan finns. Det finns flera lärare som inte säger till elever och det finns flera elever som struntar i vad lärarna säger, uppger representanten.

Rektorn uppger att ordningsreglerna inte följs och att rektorn har haft samtal med lärarna om att det är viktigt att hålla på ordningsreglerna. Rektorn säger att det är ett stort arbete som krävs på skolan och att man inte vänder det på en dag.

Utreda ordningsstörande beteende och disciplinära åtgärder

I samtliga intervjugrupper framkommer att det finns elever som upprepat stör ordningen. Lärarna namnger ett 30-tal elever. Enligt rektorn har det genomförts en utredning gällande en elevs ordningsstörande beteende den 9 december 2022. Rektorn uppger att hen inte har genomfört några ytterligare utredningar om elever som upprepat stör ordningen eller uppträtt olämpligt.

Skolinspektionen har tagit del av ett dokument där lärare dokumenterar när de använder sig av disciplinära åtgärder. Dokumentet omfattar tiden från den 20 september 2022 till den 9 december 2022. Det har rapporterats 26 ingripanden

avseende disciplinära åtgärder där utvisning ur klassrummet är den vanligast förekommande åtgärden.

Lärare uppger att rektorn uppmanar personalen att använda sig av disciplinära åtgärder i högre utsträckning. Flera lärare berättar dock att de har svårigheter att verkställa disciplinära åtgärder, till exempel vid utvisning vägrar elever gå ut ur klassrummet. Det framgår också av dokumentation att lärare som känt sig hotade av elever använder disciplinära åtgärder i liten utsträckning. Flera lärare uppger att de undviker att säga till elever som uppträder störande eller olämpligt då de känner sig osäkra, inte vill hamna i konflikt eller tidigare blivit hotade av elever.

Skolans förebyggande arbete

En representant från elevhälsan uppger att det tidigare läsår har funnits en struktur för skolans värdegrundsarbete och bestämts mål som skolan skulle arbeta med. Representanten vet dock inte hur det fortgått under innevarande läsår. Rektorn uppger att hen varken läst skolans kvalitetsarbete för föregående läsår eller tagit del av skolans enkätresultat. Rektorn uppger att de prioriterade områden som hen känner till är de som huvudmannen beslutat ska gälla för alla huvudmannens skolor. En representant i elevhälsan uppger att lärarna kan söka upp specialpedagogen om de behöver stöd i arbetet med att skapa en god lärmiljö. Förutom att en personal finns som stöd i en klass under höstterminen 2022 finns inga andra åtgärder att sätta in. Insatsen upphör även vid årsskiftet 2022/23.

Elevhälsan har gjort en förebyggande insats under höstterminen 2022 kopplat till spel och sömn i en klass. En representant från elevhälsan uppger att det ofta sker diskussioner om trygghet och studiero bland personalen på skolan, men att det främst görs akutinsatser och inget förebyggande arbete för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Specialpedagogen uppger att hen ofta fått lämna sina egentliga arbetsuppgifter för att istället stå och vakta i korridorer. Vidare framkommer att elevhälsans personal ofta byts ut och att elevhälsan inte genomförde något förebyggande arbete under vårterminen 2022. Rektorn uppger att hen inte har kännedom om huruvida elevhälsan är involverad i arbetet med att skapa en god lärmiljö för eleverna eller hur elevhälsan arbetar för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Enligt rektorn kan inte elevhälsan göra det eftersom de har för lite tid och för många bränder att släcka.

Enligt rektorn pågår ett arbete kring trygghet och studiero för personal och elever med olika kulturbärande aktiviteter som jultraditioner, myskväll och pepparkakshustävling. Enligt rektorn finns det planer på att lärare ska auskultera hos varandra och att planera upp hur mentorstiden ska struktureras, men arbetet har inte kunnat påbörjas.

Av skolans plan mot kränkande behandling framgår skolans utvärdering för läsåret 2021/22. Resultatet visar att skolan fortsatt har ett utvecklingsarbete gällande studiero och ordningsregler eftersom enkätresultaten visar på sämre resultat än tidigare. Enligt utvärderingen finns det elever som under läsåret 2021/22 upplevde att ordningsreglerna inte alltid följs av elever samt att inte all personal ser till att de efterlevs och att detta i sin tur påverkar studieron negativt i vissa klasser.

Huvudmannens kännedom om situationen på skolan

Flera lärare uppger att de har informerat skolans verksamhetschef om den dåliga studieron både under föregående läsår (2021/22) och innevarande läsår (2022/23). Lärare och en representant från elevhälsan uppger att det finns en känsla av övergivenhet och att det inte har funnits stöd från huvudmannen trots att det är stora problem på skolan.

Av intervjuer framgår att apl-samordnaren, biträdande rektorn och den tillförordnade rektorn under vårterminen 2022 och personal, har uppmärksammat huvudmannen på brister i studieron. Detta har skett under hösten 2022 samt vid ett flertal tillfällen under läsåret 2021/22, i telefonsamtal med verksamhetschefen, i mail och i skolans kvalitetsarbete. Rektorn uppger att verksamhetschefen har besökt skolan två gånger under höstterminen 2022. Enligt rektorn har inte huvudmannen vidtagit några åtgärder för att förbättra studieron, mer än att de har satt upp flera övervakningskameror för att motverka att elever trycker igång brandlarmen. Enligt tillförordnad rektor under vårterminen 2022 besökte verksamhetschefen skolan i början av vårterminen 2022 och deltog vid ett möte med personalgruppen där diskussioner kring studieron var på agendan, men det resulterade inte i något beslut om åtgärder.

En personal uppger att försämringar på skolan har koppling till avsaknad av skolledning och huvudmannens stöd. Rektorn har under höstterminen 2022 arbetat halvtid och en lärare på skolan är tillförordnad rektor på 50 procent när rektorn är frånvarande. I intervjuer uppger elever och personal att det har varit flera tillfälliga lösningar i rektorstjänsten och att skolan behöver en skolledning som är på plats hela tiden.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen har i yttrande över Skolinspektionens tillsynsprotokoll framfört bland annat följande. Studiero är något varje lärare arbetar aktivt med på varje lektion. Skolans personal arbetar aktivt för att förbättra studieron genom att ta upp det på många möten och försöka lära av varandra. Dock behöver skolenheten starta ett arbete för att skapa gemensamma förhållningssätt som alla kan upprätthålla eftersom det idag är för mycket individuella situationsanpassade lösningar.

Inför läsåret 2021/22 utarbetades en plan för värdegrund och kultur kopplat till studiero och måluppfyllelse. Det var en plan som samtliga huvudmannens skolenheter förväntades arbeta utifrån. Under början av våren 2022 kommunicerade tillförordnad rektor att det till viss del var bristande studiero och att det förekommit en del förstörelse. Tillförordnad rektor och verksamhetschef beslutade om tätare kommunikation mellan aktuella elever och vårdnadshavare och striktare arbete utifrån åtgärdstrappan. Både tillförordnad rektor och enhetens personal vittnade om att studiemiljön blev lugnare under andra delen av vårterminen 2022. Rektorsgruppen tillsammans med en extern resurs tog i maj 2022 fram en plan tillsammans med verksamhetschefen för "onboarding" av nya elever för att tidigt presentera och förankra förväntningar, önskad kultur och skapa en känsla av samhörighet och trygghet för de nya eleverna.

Verksamhetschefen har under år 2022 besökt skolan i februari, april, september och november. Den 10 oktober 2022 fick verksamhetschefen signaler från rektorn och personal om att det är stökigt på skolan och att de behöver stöd och hjälp. Under en studiedag den 28 oktober 2022 fick skolenheten arbeta med att skapa en bättre studiero. Fokus under denna dag var vuxennärvaro, ledarskap i klassrummet och att bygga relationer. Fler kameror har satts upp på skolan efter den 14 oktober 2022 i syfte att minska skadegörelse och att förbättra studieron. Det har också i samråd med brandskyddsmyndigheten fattats beslut om att en del av befintliga larmknappar kommer att plockas bort i januari 2023. En enkät som lärarna besvarat visar att det finns lärare som inte känner sig trygga i att säga till elever och det är därför en fortgående process. Huvudmannens elevenkät med exakt samma frågor som Skolinspektionen ställer i sin enkät visar att resultaten för hösten 2022 har förbättrats på samtliga områden förutom inom området studiero.

Skolan har haft en extra resurs på 70 procent under hösten som till stor del följt de klasser där studieron upplevts som ett problem. Ordningsregler har tagits fram i samarbete med elever, personal och skollledning. Dessa har satts upp på skolan tillsammans med en sammanfattning av likabehandlingsplanen och en tydlig åtgärdstrappa. Varje lektion ska starta med en genomgång av ordningsreglerna och en tydlig uppföljning av hur dessa efterföljs kommer att genomföras genom att lärarna rapporterar detta efter varje lektion. Åtgärden är planerad att genomföras i minst fyra veckor för att sedan tas upp på en arbetsplatsträff och antingen förlängas, modifieras eller avslutas.

Huvudmannen uppger också att klotter är rengjort och trasiga möbler borttagna. Lektionssalar är strikt möblerade och är från och med vårterminen 2023 tilldelade som hemklassrum för lärarna i syfte att öka viljan att upprätthålla ordningen. Uppehållsytorerna är också iordningställda och uppfräschade. Likabehandlingsplanen går igenom i samband med vårterminens två första mentorstider för att sedan upprepas varannan månad. Huvudmannen har också sett till att det hela tiden funnits en vikarierande/tillförordnad rektor upp till 100 procent.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En

åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt de förutsättningar som anges i 5 kap. 7-23 §§ skollagen får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen). Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

I förarbetena (prop. 2021/22:160, s. 229) anges att det är huvudmannen som ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. I detta ingår att huvudmannen ska se till att rektorn har de förutsättningar som behövs för att bedriva ett sådant arbete. Huvudmannen måste bl.a. se till att rektorn har de resurser som krävs för att trygghet och studiero ska kunna tillförsäkras alla elever. Vidare ska huvudmannen se till att den personal som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen). Vidare anges att huvudmannens ställningstagande bör bl.a. baseras på en analys av vilka behov och förutsättningar som finns på den aktuella skolenheten och vilka åtgärder som därmed bedöms vara effektiva (prop. 2021/22:160, s. 49).

Ett förebyggande arbete innebär bl.a. att skolor och huvudmän följer upp elevernas såväl trygghet som studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Det kan bl.a. innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Det förebyggande arbetet omfattar även ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska prägla utbildningen, bl.a. alla människors lika värde och respekt för andra människors egenvärde samt jämställdhet, och åtgärder inriktade mot specifika problem som sexuella trakasserier eller andra former av kränkningar. Sammansättningen av elever på olika skolenheter kan också vara en av de faktorer som ingår i de analyser som ska göras. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas (prop. 2021/22:160 s. 229 f).

I förarbetena (prop. 2021/22:160, s. 236) anges angående uppföljning och analys av ordningsregler följande. Det innebär att skolan ska följa upp i vilken utsträckning ordningsreglerna följs och, om det finns brister, ta reda på orsaken till dessa. (...) Om det t.ex. finns ordningsregler som fungerar mindre väl ur vissa avseenden eller som följs i låg utsträckning bör skolan utreda orsakerna till detta och antingen förändra reglerna eller implementera dem mer kraftfullt, om det anses viktigt att ha kvar dem, eller ta bort dem, om de vid en närmare analys inte anses behövas. Det ska i detta sammanhang beaktas att om elever och personal uppfattar att eleverna på ett systematiskt sätt inte följer skolans ordningsregler riskerar det att skapa en kultur där det är acceptabelt att bryta mot ordningsregler och andra normer för uppförande.

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero och att lärare får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter (Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).

Bestämmelser om huvudmannens respektive rektorns ansvar, se s. 17.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det föreligger allvarliga och omfattande brister inom området trygghet och studiero. Skolinspektionen bedömer att skolmiljön inte präglas av trygghet och studiero och att det finns brister i såväl det förebyggande som det åtgärdande arbetet för att skapa trygghet och studiero. Bedömningen av bristerna utvecklas nedan.

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att det inte är en trygg skolmiljö för elever och personal. Det förekommer bland annat oväsen, bråk, hårt språkbruk, skadegörelse och klotter. Även om eleverna inte ger uttryck för att de är rädda för andra elever, uppger elever att de dagligen oroar sig för vad som ska hända på skolan. Att även lärare upplever otrygghet och inte vågar säga till elever som uppträder ordningsstörande eller olämpligt leder till ökad otrygghet för elever.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det råder bristande studiero på merparten av lektionerna. Ordningen störs bland annat av att elever går ut och in i klassrummen, pratar högt och skriker, kastar stolar och sparkar på saker. Vidare utlöser elever återkommande brandlarm som gör att undervisningen störs och ibland får avbrytas. Den bristande studieron påverkar elevernas lärande negativt och lärarna måste fokusera på att försöka upprätthålla studiero istället för på undervisningen och att ge elever ledning, stimulans och stöd (se under avsnittet Extra anpassningar och särskilt stöd).

Skolinspektionen bedömer att skolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero. Det framkommer att skolan innevarande läsår varken har planerat eller genomfört några skolövergripande förebyggande insatser. Den enda åtgärd som genomförts är att en klass har extra vuxenstöd. Varken lärare eller elevhälsopersonal har varit involverade i något förebyggande arbete.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har säkerställt att enheten har förutsättningar för att bedriva ett förebyggande arbete för trygghet och studiero. Skolinspektionen gör denna bedömning mot bakgrund av att rektorn, lärare och elevhälsopersonal inte har tid till att arbeta förebyggande, utan fokus ligger på att hantera akuta händelser. Även omständigheten att lärarna i många fall känner sig osäkra på hur de ska agera och upplever att de saknar stöd i arbetet ligger till grund för bedömningen. Trots att huvudmannen har fått flera signaler om situationen på skolan har huvudmannen inte följt upp och säkerställt att skolan har de förutsättningar som krävs i form av personella och materiella resurser samt kompetens hos personalen. De insatser som huvudmannen satt in i form av övervakningskameror och en studiedag för personalen, står enligt Skolinspektionens bedömning inte i paritet med bristernas omfattning och har inte gett önskad effekt.

Skolinspektionen bedömer att varken skolan eller huvudmannen följer upp arbetet med att skapa trygghet och studiero. Även om det i skolans plan mot kränkande behandling har identifierats utvecklingsbehov gällande studiero och ordningsregler har det inte genomförts något arbete med analys av resultaten och åtgärder. Skolans nuvarande rektor har inte tagit del av skolans kvalitetsarbete och enkätundersökningar eller känner till om skolan har några prioriterade mål, utöver huvudmannens generella mål som gäller för samtliga skolenheter. Huvudmannen har haft kännedom om bristerna inom trygghet och studiero sedan läsåret 2021/22, och har besökt skolan vid några tillfällen, men det har resulterat i enstaka åtgärder. Skolinspektionen konstaterar att avsaknad av analys av de bakomliggande orsakerna till problemen inneburit att brister lämnas utan relevanta åtgärder och de åtgärder som vidtagits får inte tillräcklig effekt.

Skolinspektionen bedömer att skolans organisering av undervisningsgrupper bidrar till den bristande studieron. I matematik förekommer undervisning i flera kurser, och ibland för flera årskurser, på samma lektionspass. Det påverkar både studieron och lärandet negativt. Läraren hinner inte ge anpassningar och stöd till alla elever om behöver vilket leder till att eleverna inte kan tillgodogöra sig undervisningen och istället stör undervisningen. Läraren hinner inte heller hålla den undervisningstakt som är tänkt och kan inte undervisa utifrån det centrala innehåll som de olika kurserna föreskriver. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn behöver följa upp och analysera hur undervisningsgruppernas sammansättning påverkar elevernas studiero och lärande.

Skolinspektionen bedömer vidare att det saknas ett gemensamt förhållningssätt i skolans arbete med att skapa trygghet och studiero. Skolans ordningsregler är inte förankrade bland elever och personal och skolans personal saknar en gemensam hållning för hur de ska agera när reglerna bryts. Skolans ordningsregler efterlevs inte av elever på skolan och lärare förmår inte se till att reglerna efterföljs. Skolinspektionen bedömer att skolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller arbetet med ordningsregler. Mot bakgrund av att befintliga ordningsregler inte fungerar som tänkt behöver skolan ta reda på orsaken till detta genom att följa upp ordningsreglerna och analysera resultat av uppföljningen samt

ta ställning till om ordningsreglerna behöver revideras och/eller implementeras ytterligare.

Skolinspektionen konstaterar att det saknas rutiner för hur elevhälsan ska används i arbetet med att skapa trygghet och studiero. Personal i elevhälsan har inte arbetat med några främjande eller förebyggande insatser hittills detta läsår, förutom samtal i en klass om spel och sömn. Det sker bara akutinsatser och inget arbete för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans personal samverkar inte med skolans personal och de medverkar inte i arbetet för att skapa en bättre arbetsmiljö för eleverna.

Lärare får enligt skollagen vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Lärare och annan personal har också en skyldighet att ingripa i situationer där det är motiverat för att säkerställa elevernas trygghet och studiero, vilket följer av att personalen övertar tillsynsansvaret från vårdnadshavarna under den tid som eleverna vistas i skolan (jfr prop. 2021/22:160, s. 133 ff). På skolan finns dock flera lärare som känner sig osäkra på sina befogenheter, och som saknar stöd i hur de ska agera i situationer där ordningen störs eller värdegrunden bryts, och som därför avstår från att agera. Skolinspektionen bedömer att lärare därmed inte har fått förutsättningar och kan vidta befogade åtgärder för att återställa ordningen när det behövs.

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte alltid ser till att starta en utredning när en elev vid upprepade tillfällen stör ordningen eller uppträder olämpligt. Trots att lärare identifierat ett 30-tal elever som upprepat stör ordningen har endast en utredning om orsakerna till ordningsstörande beteende genomförts. Att ett sådant beteende utreds är viktigt för att skapa en förståelse för vad som lett fram till beteendet och för att komma fram till adekvata åtgärder som möter elevens behov.

Vad huvudmannen anför i sitt yttrande förändrar inte Skolinspektionens bedömning av påtalade brister. Huvudmannen har redogjort för vissa planerade insatser, såsom tydliga genomgångar av ordningsregler på lektioner och hemklassrum för lärare. Skolinspektionen bedömer att det behövs fler åtgärder för att avhjälpa bristerna och att det krävs att åtgärder som vidtas baseras på en analys av vilka behov och förutsättningar som finns på skolan för att de ska bli adekvata och effektiva. Det föreligger därför skäl för Skolinspektionen att besluta om ingripande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolans arbete med extra anpassningar

Lärarna uppger att skolan inte har fungerande rutiner för arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, framförallt inte under höstterminen 2022. Flera lärare uppger att de inte hinner ge extra anpassningar till elever som behöver det under lektionerna eftersom all tid går till att försöka upprätthålla studiero. Lärarna

uppgger att det inte sker någon samverkan eller överföring av information mellan lärare eller mellan lärare och elevhälsan avseende elever som är i behov av stöd inom undervisningen. Det är bara några lärare som dokumenterat de extra anpassningar som de ger till elever. Vidare uppgger lärare att det finns skriftlig information om förslag på olika extra anpassningar, men att det inte sker gemensamma samtal eller stöd i arbetet med att utforma stödåtgärder. Några lärare säger att de har behov av mer stöd i arbetet med att ge stöd till elever, till exempel när det gäller elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, olika diagnoser och elever som hade särskilt stöd på grundskolan.

En representant från elevhälsan uppgger att det framkommit i samtal med eleverna att inte alla lärare ger extra anpassningar till elever som har behov av det. Även rektorn uppgger att det finns lärare som inte ger eleverna extra anpassningar och att det mest troligt beror på att de inte vet hur de ska göra.

Skolans arbete med att uppmärksamma, anmäla och utreda elevers stödbehov

Lärare uppgger att det finns ett dokument som fylls i av lärarna i samband med att de har möten varannan vecka. I det dokumentet markerar lärarna gult för de elever som eventuellt kan komma att behöva mer stöd och rött om eleven är i behov av mer stöd än det som läraren ger på lektioner. Enligt några lärare betyder en röd markering att läraren gör en anmälan om särskilt stöd till elevhälsan, enligt några andra lärare behöver läraren ta kontakt med elevens mentor och be den läraren att göra en anmälan om särskilt stöd. En lärare uppgger att en röd markering i skolans dokument inte är synonymt med att anmäla att elever kan vara i behov av särskilt stöd. De flesta lärare uppgger att de har anmält flera elever för behov av utredning om särskilt stöd, men de vet inte om eleverna har blivit utredda då de inte fått någon återkoppling från elevhälsan. Lärare ger som exempel att det finns elever som erhållit F i underliggande kurser och där lärarna anmält att eleven kan vara i behov av särskilt stöd både under vårterminen 2022 i den föregående kursen och under höstterminen 2022 i pågående kurs. De flesta av dessa elever har inte utretts för särskilt stöd enligt lärarna. Lärare namnger totalt 25⁵ elever i årskurs 2 och 3 som de anmält för behov av utredning om särskilt stöd där de inte fått någon återkoppling efter anmälan. Flera av dessa elever⁶ anmäldes även under vårterminen 2022 enligt lärarna. Några lärare uppgger att de även anmält åtta⁷ elever i årskurs 1 för utredning om särskilt stöd. Enligt lärare är det flera elever i årskurs 1 som har svårigheter att nå betygskriterierna och som hade särskilt stöd i grundskolan. En lärare uppgger att det inte är uttalat på skolan att lärarna ska anmäla om särskilt stöd när de undervisar elever som riskerar att inte nå betygskriterierna och att hen inte anmält några elever.

⁵ Enligt elevförteckning som upprättats i samband med protokollet avses eleverna: 2, 4, 7-12, 14-17, 21-31, 33-34 (se aktbilaga 11)

⁶ Enligt elevförteckning avses eleverna: 2, 4, 21-29, 33, 34

⁷ Enligt elevförteckning avses eleverna: 36-43

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygs katalog för läsåret 2021/22, individuella studieplaner för elever i årskurs 2 och 3 samt skolans tre aktuella åtgärdsprogram. Vid en jämförelse mellan måluppfyllelse och de elever i årskurs 2 och 3 som lärarna uppger att de anmält kan vara i behov av särskilt stöd framgår att elva⁸ av dessa 25 elever har betyget F i kurser i så stor omfattning att de riskerar att inte erhålla gymnasieexamen. Av intervjuer och dokumentation framgår att tre⁹ av de 25 elever som lärare anmält för utredning om särskilt stöd under höstterminen 2022, hade åtgärdsprogram under vårterminen 2022 och att åtgärdsprogrammen avslutades i juni 2022. Det framgår vidare att det under vårterminen 2022 genomfördes utredning om särskilt stöd för tre¹⁰ andra elever och att det efter utredning beslutades att inte utarbeta åtgärdsprogram då bedömningen var att eleverna skulle klara sig med extra anpassningar. Av betygs katalogen framgår att dessa tre elever erhöll F i betyg i ett antal kurser i juni 2022 och har betyget F i kurser motsvarande mer än 300 gymnasiepoäng, varav några kurser är obligatoriska för att erhålla gymnasieexamen.

Specialpedagogen uppger att det är nyligen påbörjat utredningar om särskilt stöd för tre¹¹ elever. Tidigare under hösten 2022 har två¹² elever utretts där det fattades beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram och före det genomfördes tre kortare utredningar om särskilt stöd inför utarbetandet av skolans aktuella åtgärdsprogram¹³.

Lärare uppger att de inte vet om någon på skolan har koll på måluppfyllelsen och på hur många elever som riskerar att inte nå gymnasieexamen på grund av för låg måluppfyllelse. Det finns inget samlat underlag över vilka elever som har betyget F i kurser enligt en representant från elevhälsan. Den specialpedagog som arbetade höstterminen 2022 uppger att det under tidigare läsår gjordes en genomlysning över måluppfyllelsen på skolan, men att det inte gjorts de senaste åren. Specialpedagogen berättar att hen började titta på årskurs 3 för några veckor sedan och "fick panik över hur många elever det är som inte kommer nå gymnasieexamen". Rektorn uppger att det inte finns någon sammanställning över hur många F-betyg elever har fått i avslutade kurser, men att det finns ett dokument för att följa kunskapsutvecklingen i pågående kurser. Enligt rektorn är det mentorerna som ska följa elevernas kunskapsutveckling.

Skolans arbete med att ge särskilt stöd till elever

Lärare uppger att skolan erbjuder stöd i form av extra anpassningar och läxhjälp, de känner inte till fler stödåtgärder. De allra flesta lärare uppger att de inte får stöd av elevhälsan, varken när det gäller återkoppling kring anmälan om särskilt stöd eller stöd i att utforma stödåtgärder. En lärare säger att hen är van från tidigare arbetsplatser att få stöd från elevhälsan, men att det inte går att få på den här

⁸ Enligt elevförteckning avses eleverna: 9, 10, 18, 22-24, 29-31, 33, 34

⁹ Enligt elevförteckning avses eleverna: 4, 24, 33

¹⁰ Enligt elevförteckning avses eleverna: 2, 23, 34

¹¹ Enligt elevförteckning avses eleverna: 1, 9, 94

¹² Enligt elevförteckning avses eleverna: 21, 33

¹³ Enligt elevförteckning avses eleverna: 4-6

skolan. En annan lärare säger att det finns elever som har ämnessvårigheter men att hen inte får någon återkoppling från elevhälsan kring vilka insatser som kan sättas in. En tredje lärare säger att det finns många elever på skolan som har svårigheter och stora stödbehov men att eleverna inte får stöd.

En representant från elevhälsan uppger att det särskilda stöd som elever kan få på skolan handlar om reducerat program och att gå ett extra läsår. Representanten uppger att det endast är dessa två åtgärder som finns att tillgå, det finns inga resurser för stöd i ämnen eller liknande. Den specialpedagog som arbetade under vårterminen 2022, och som även ska ha den rollen under vårterminen 2023, uppger att skolan inte har rutiner för arbetet med särskilt stöd. När specialpedagogen slutade i juni 2022 avslutade hen samtliga åtgärdsprogram eftersom hen inte visste om åtgärderna skulle fortsätta under hösten. Skolan borde ha gjort en ny bedömning för dessa elever och därefter bestämt om de fortsatt behöver särskilt stöd. Arbetet med stöd på skolan är inte systematiskt, säger specialpedagogen, och det är både många elever som har behov av särskilt stöd som inte får det och mycket arbete kring lärmiljön som inte har genomförts.

Rektorn uppger att skolan ger särskilt stöd i form av reducerat program, läsa ett extra år, träffa specialpedagogen eller komma på läxhjälp som skolan anordnar från och med höstlovet. Enligt rektorn finns det ingen elev som får särskilt stöd av specialpedagog. Rektorn uppger vidare att de elever som har betyget F i underliggande kurser och som även har problem att nå betygskriterierna i den överliggande kursen kan få stöd i form av att gå på läxhjälp.

Rätt att gå om en kurs

Lärare uppger att om eleverna inte uppfyller betygskriterierna får eleverna F i betyg och hänvisas till prövning i kursen. Lärarna uppger att skolan inte erbjuder elever att läsa om kurser när de erhållit betyget F, förutom för de elever som läser ett extra läsår inom åtgärdsprogram.

Den specialpedagog som arbetade höstterminen 2022 uppger att det finns elever i årskurs 3 som har så många F att de inte hinner göra prövning i alla kurser. En representant från elevhälsan uppger vidare att sannolikheten att eleverna klarar en prövning utan stöd är minimal eftersom de inte klarade kursen när de fick undervisning. Det är också endast ett fåtal elever som anmält sig till prövning hösten 2022 och nästan ingen elev blev godkänd enligt specialpedagogen.

På frågan om elever erbjuds läsa om kurser när erhållit F i betyg svarar rektorn att eleverna erbjuds prövning. Enligt rektorn finns det tre prövningstillfällen per läsår och det är eleverna som själva anmäler sig till dessa tillfällen.

Reducerat program

Av skolans tre pågående åtgärdsprogram framgår att två elever går ett fjärde läsår på skolan och att en elev läser reducerat program. Den elev som läser reducerat program går i årskurs 3 och i åtgärdsprogrammet hänvisas till en utredning om särskilt stöd som genomfördes under vårterminen 2022. Den utredningen renderade i beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram då det ansågs vara

tillräckligt med stöd i form av extra anpassningar. Av utredningen om särskilt stöd framgår inte att eleven bedöms ha behov av reducerat program. Inte heller framgår att eleven har haft några andra insatser i form av särskilt stöd. I åtgärdsprogrammet motiveras beslutet om att reducera programmet med att eleven inte har tillräckliga förkunskaper för att klara kurser i årskurs 3 och att eleven därför ska läsa reducerat program.

Utredning om frånvaro

Av intervjuer och dokumentation framgår att det finns flera elever som har hög frånvaro som påverkar måluppfyllelsen och studiesituationen negativt. Rektorn och lärare uppger att det inte har genomförts några frånvaroutredningar under höstterminen 2022. Enligt skolans rutin är det mentorn som ska uppmärksamma om frånvaron är hög, men det har inte fungerat denna termin. Enligt lärarna genomfördes några frånvaroutredningar under förra läsåret när det fanns en heltidsmentor, men när det blev bestämt att lärarna ska vara mentorer från och med höstterminen är det ingen som gör frånvaroutredningar. Rektorn uppger att det vid läsårsstart genomfördes ett byte av mentorer och att de nya mentorerna inte blivit informerade om att det ingår i uppdraget att göra frånvaroutredningar. Enligt rektorn uppmärksammades detta i början av december 2022 och mentorer har påbörjat arbetet för några elever. Rektorn säger att hen inte vet om det sätts in åtgärder för att främja närvaron eller om mentorerna kontaktar elevhälsan. Rektorn uppger vidare att det saknas en del i skolans arbete med frånvaroutredningar.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen anför i yttrande över Skolinspektionens tillsyns protokoll bland annat följande. Skolan följer de flesta av huvudmannens rutiner för arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, till exempel har skolan regelbundna elevgenomgångar och möten i elevhälsoteamet. Det finns tillgång till samtliga professioner inom elevhälsan. Det finns underlag på verksamhetens intranät där det går att få stöd inom området, bland annat riktlinjer för hur extra anpassningar ska dokumenteras, elevgenomgångar och frånvaroutredningar. Personalen erbjuds under vecka 44 kompetensutveckling om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och frånvaroarbete via digitala föreläsningar. Det är rektorn och specialpedagogen som har det yttersta ansvaret att följa upp elevernas måluppfyllelse och skolans arbetsgång ska innebära att elever som riskerar att inte nå gymnasieexamen ska fångas upp i tid och ges stöd i form av fungerande anpassningar eller särskilt stöd. Rutiner och systematik i skolans arbete med stöd behöver förbättras.

I december 2022 fanns det totalt 115 F-betyg beslutade för skolans cirka 150 elever och andelen som tar gymnasieexamen ligger på en lägre nivå än önskvärt. Alla elever som har betyget F i en kurs erbjuds att läsa om kursen. Från och med december 2022 har skolans elevhälsa påbörjat ett arbete med frånvaroutredningar, strukturerade lektionsobservationer, stöd till lärare kring extra anpassningar samt med att strukturera det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för vårterminen 2023.

Rättslig reglering

Extra anpassningar och särskilt stöd

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning (3 kap. 8 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

När det gäller innebörden av kravet på att stöd i form av extra anpassningar respektive särskilt stöd ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet framgår av förarbeten att stödet ska ges med utgångspunkt i elevens hela utbildning och inte bara inriktas på ett eller ett fåtal ämnen, kurser eller andra utbildningsmoment. Stödet får dock inriktas på enbart ett specifikt ämne eller kurs

eller en annan specifik del av en utbildning om det är uppenbart att elevens stödbehov är begränsat till just denna del av utbildningen (prop. 2017/18:183, s.135). Det kan t.ex. innebära att stödåtgärder bör sättas in redan i inledningen av en kurs (prop. 2017/18:183, s. 40).

Varje elev ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Mentorn ska särskilt uppmärksamma tecken på att eleven kan behöva stöd och i så fall skyndsamt informera berörd skolpersonal (15 kap. 19 a § skollagen). Minst en gång varje termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation vid ett utvecklingssamtal (15 kap. 20 § skollagen).

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt andra stödåtgärder som de behöver (Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).

Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd och samverka för att göra skolan till en bra miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen (Lgy 11, 2.1 Kunskaper).

Rätt att gå om en kurs

Om en elev inte har fått lägst betyget E på en kurs, har eleven rätt att gå om kursen en gång. Har eleven slutfört kursen två gånger och inte fått lägst betyget E får eleven gå om kursen ytterligare en gång, om det finns särskilda skäl. En elev som inte har fått betyget E på gymnasiearbetet har rätt att göra om arbetet en gång. Om en elev har fått betyget F på en stor andel av kurserna under ett läsår får eleven, om det finns särskilda skäl, gå om också sådana kurser som eleven fått lägst betyget E på under läsåret. Innan rektorn fattar beslut ska eleven och berörda lärare ha fått yttra sig. Om eleven inte har fyllt 18 år ska även elevens vårdnadshavare yttra sig. (9 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen).

Reducerat program

En elev i gymnasieskolan kan befrias från undervisning i en eller flera kurser eller gymnasiearbetet om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. Reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram (9 kap. 6 § gymnasieförordningen).

Utredning om frånvaro

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro,

se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap.7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (15 kap. 16 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att regeringen bedömer att det är viktigt att arbeta förebyggande och anser att det är viktigt att utreda bakomliggande orsaker till elevers frånvaro och bristande måloppfyllelse, så att lämpliga åtgärder i god tid kan vidtas så att eleverna ska uppnå utbildningsmålen. Bestämmelsen innehåller inte några detaljerade krav eller formkrav på hur utredningen om frånvaro ska genomföras. Fokus bör vara på att i samråd med elev, och i förekommande fall med vårdnadshavare, sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. På så sätt kan arbetet med att tidigt fånga upp elever som löper risk att avbryta studier eller som mår dåligt stärkas. I detta arbete är det viktigt att samråd sker med elevhälsan. Det är också viktigt att skolan dokumenterar arbetet med att åtgärda frånvaro och att det finns goda rutiner för uppföljning av frånvaron, t.ex. så att elever inte kan vara frånvarande utan att det framgår av skolans frånvarorapportering (prop. 2017/18:183, s.73 och 75).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det finns allvarliga och omfattande brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd samt i arbetet med att utreda elevers frånvaro. Det föreligger brister i alla steg i arbetsgången med stödinsatser vid skolenheten och frånvaroutredningar genomförs inte skyndsamt. Vad huvudmannen anfört om att skolan har påbörjat åtgärder i arbetet stöd, förändrar inte Skolinspektionens bedömning av att det föreligger allvarliga brister i verksamheten.

Skolan brister i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar. Skolinspektionens utredning visar att det finns lärare som inte ger elever det stöd i form av extra anpassningar som de är i behov av och har rätt till. Det finns lärare som behöver lägga så mycket tid på att försöka upprätthålla studiero att de inte hinner ge elever det stöd som de behöver i undervisningen. Det finns också lärare som har behov av stöd i arbetet med att utforma extra anpassningar, såsom anpassningar i lärmiljön för att stödja elevernas kunskapsutveckling. Det saknas också samverkan mellan skolpersonal i arbetet med stöd. Enligt Skolinspektionen finns det risk att en stor del av kurserna avslutas innan stöd i form av extra anpassningar sätts in för elever som har behov av sådant stöd. Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller kravet på att skyndsamt ge elever stöd i form av extra anpassningar inom ramen för ordinarie undervisning, om eleven riskerar att inte nå de betygskriterier som minst ska uppnås. Huvudmannen har inte säkerställt att lärarna har förutsättningar i form av såväl tid som kompetens att ge elever stöd i form av extra anpassningar.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att uppmärksamma, anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd. I Skolinspektionens utredning framkommer att skolans rutin för arbetet med särskilt stöd inte är implementerad

hos personalen. Det finns lärare som inte vet hur information om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd ska anmälas till rektorn och som därför inte anmäler utredningsbehov. Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn inte alltid ser till att en utredning påbörjas när en sådan anmälan har gjorts. Lärarna uppger att de sammanlagt under vårterminen 2022 och höstterminen 2022 har anmält 33 elever till elevhälsan som de befarar inte kommer nå betygskriterierna med enbart extra anpassningar. Trots det har endast ett fåtal utredningar om särskilt stöd startas. För 11 av dessa elever är måluppfyllelsen så pass låg att de riskerar att inte nå gymnasieexamen. Av dokumentation och av intervjuer framgår att lärarna har gjort en anmälan behov av utredning om särskilt stöd för dessa 11 elever, varav sex elever anmäldes redan vårterminen 2022. Trots det har endast en utredning om särskilt stöd genomförts för dessa elever.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att ge särskilt stöd till elever som är i behov av sådant stöd. Skolinspektionen bedömer att skolan begränsar särskilda stödåtgärder till reducerat program och förlängd undervisning. (Det senare är ett beslut som huvudmannen fattar och inte en åtgärd som rektorn kan besluta om inom ramen för ett åtgärdsprogram.) Ett sådant förfarande uppfyller inte skollagens krav eftersom det är elevens behov av särskilt stöd som ska ligga till grund för beslut om särskilda stödåtgärder. Rektorn ansvarar också för att fördela resurser och se att undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att eleverna får särskilt stöd och andra stödåtgärder som de behöver.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att rektorn i ett fall fattat beslut om reducerat program utan att först pröva om andra stöd- och särskilda stödåtgärder kan tillgodose elevens stödbehov. Detta framgår av både intervjuer och den utredning om särskilt stöd som genomfördes under vårterminen 2022, där bedömningen var att eleven inte har behov av särskilt stöd. Skolinspektionen konstaterar att reducerat program är en ingripande åtgärd som endast ska användas om eleven har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. Syftet med utredningen är att skolan ska få underlag för att förstå vilka behov av särskilt stöd eleven har och hjälpa skolan att identifiera adekvata åtgärder utifrån elevens behov.

Skolinspektionens utredning visar att skolan utan vidare avslutade tre åtgärdsprogram i juni 2022. En förutsättning för att avsluta ett åtgärdsprogram är att utredningen/utvärderingen visar att eleven inte längre är i behov av särskilt stöd. Eftersom skolans senaste bedömning visat att eleverna har behov av särskilt stöd, samt då eleverna fått betyget F i flera kurser vid betygsättningen i juni 2022, bedömer Skolinspektionen att skolan inte säkerställer att eleverna får det särskilda stöd som de är i behov av.

Skolinspektionen bedömer att det brister i skolans arbete med att följa elevernas kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas utbildning i dess helhet. Elever ska ges stöd med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, vilket innebär att stödåtgärder kan behöva sättas in redan i inledningen av en kurs. Skolinspektionen bedömer att elevernas mentorer inte har överblick över elevernas

kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet och därmed inte förutsättningar för uppdraget uppmärksamma elever som kan behöva stöd.

Elever får inte möjlighet att gå om kurser

Skolinspektionen bedömer vidare att majoriteten av eleverna inte erbjuds att gå om en kurs när de har rätt till det, vilket är en brist. Även om huvudmannen uppger att alla elever som har betyget F erbjuds att läsa om kursen, visar Skolinspektionens utredning att elever som har fått betyget F i en eller flera kurser är hänvisade till att genomföra provning i kursen. Skolan erbjuder inte elever att läsa om kurser när de erhållit betyget F, förutom för de elever som läser ett extra läsår.

Skolan utreder inte orsaker till elevers frånvaro

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att skyndsamt utreda upprepad och långvarig frånvaro. Skolan har inte genomfört några frånvaroutredningar under i stort sett hela höstterminen 2022, trots att det finns elever med hög frånvaro. Skolan bytte mentorssystem till detta läsår och de nya mentorerna fick inte kännedom om att de förväntas genomföra frånvaroutredningar. Även om arbete med frånvaroutredningar har påbörjats i december 2022, behöver dessa färdigställas och rektorn behöver säkerställa att arbetet med att utreda frånvaro omfattar alla elever som har en upprepad eller långvarig frånvaro.

Undervisningstid som fördelats till skolans så kallade innovationstid, schemakrockar och genomförd undervisningstid i kurser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Innovationstid

Av scheman framgår att samtliga klasser på skolan, förutom årskurs 2 och 3 på el- och energiprogrammet, på onsdagar mellan kl. 13.15 och 17.00, har ett undervisningspass som huvudmannen benämner innovationstid. På el- och energiprogrammet har årskurs 3 innovationstid kl. 15.00–17.00 på onsdagar och årskurs 2 har innovationstid kl. 14.00–17.00 på onsdagar. I intervjuer med lärare, elever och rektorn framgår att innovationstiden efter höstlovet, från och med vecka 45, kortats ner en timme med ny sluttid kl. 16.00. Den minskade tiden ska enligt rektorn tas igen via schemabrytande lektionspass, en innovationsvecka och enstaka innovationsdagar längre fram. Skolinspektionen har tagit del av rektorns läsårsplanering och av den framgår att det under vårterminen 2023 finns 20 onsdagar tillgängliga för innovationstid.

Av scheman framgår att 13 lärare är schemalagda under innovationstiden, men det framgår inte vilken kurs eleverna läser eller vem av lärarna som står för undervisningen i respektive klass. Lärare uppger att de i en tjänstefördelning har tilldelats ett antal timmar till innovationstiden förutom de lektioner som de har i sina kurser. Lärare uppger att det finns ett dokument där de vecka för vecka skriver in vilken klass de ska ha undervisning med under innovationstiden. Det finns inte

någon långsiktig planering. Lärare uppger att de använder innovationstiden på olika sätt. Några lärare uppger att de använder tiden till att själva genomföra lektioner i sin kurs, till exempel en laboration. Andra lärare uppger att de samarbetar med andra lärare i ett projekt. En lärare uppger att de är tre lärare som samarbetar i ett projekt, där innovationspasset delats upp i tre delar och vardera lärare ansvarar för sin egen del.

Av lärarnas dokument framgår att årskurs 1 på naturvetenskapsprogrammet under veckorna 45-50, 2022, vid varje tillfälle för innovationstiden har haft två eller tre undervisningspass. Under fyra av dessa sex veckor har klassen haft undervisning i en kurs som inte ingår i naturvetenskapsprogrammet under ett av de tre undervisningspassen. Elever på naturvetenskapsprogrammet uppger att det är onödigt att de ska delta i undervisning i kurser som de inte läser.

Elever uppger att innovationstiden används på olika sätt och att de har olika lärare varje vecka. Enligt elever kan de arbeta med sådant som de ligger efter med i någon kurs eller kan det vara ämnesövergripande arbete där flera kurser ingår. Elever uppger att de inte i förväg vet vilken lärare de ska ha på innovationstiden, den informationen kommer strax innan lektionspasset ska börja.

Rektorn uppger att innovationstid är något som ingår i huvudmannens koncept. Tanken är att det ska genomföras ämnesövergripande arbete på innovationstiden. Rektorn uppger att det inte finns någon läsårsplanering för innovationstiden, utan dessa lektionspass planeras upp med några veckors framförhållning. Rektorn säger vidare att hen trodde att det fanns en planering för innovationstiden och att hen under vårterminen 2023 har för avsikt att besluta om vilka kurser som ska ingå i respektive lektionspass. Rektorn uppger även att det inte är någon som följer upp vilken undervisningstid eleverna fått i respektive kurs under höstterminen 2022 och att rektorn inte känner till hur många timmar eleverna fått i respektive kurs under innovationstiden.

I dokumentet "Tjänstefördelning I-tid" anges hur stor andel av undervisningstiden som är förlagd till innovationstid för ett flertal kurser och i dokumentet "närvaro för lärare innovationstid HT22" anges vilka lärare som ansvarat för undervisningen respektive vecka under höstterminen. Av dokumentet framgår att flera lärare inte noterar i vilken kurs eller under vilka tider de undervisar respektive klass, lärare har endast markerat vilken klass de kommer att ha under innovationstiden. Vecka 50 har fem av elva klasser markeringar som visar vilka lärare de ska ha. Vecka 51 har två av elva klasser markering som säger vilken lärare de ska ha. För dessa två veckor finns inga uppgifter om vilka kurser eleverna ska ha undervisning i.

Det framgår av dokumentation att årskurs 3 på el- och energiprogrammet ska genomföra 30 timmar inom kursen Gymnasiearbetet på innovationstiden. De ska vidare ha 10 timmar i kursen Svenska 3 och kursen Matematik 2a, som är individuella val. Klassen ska även ha 5 timmar i kursen Samhällskunskap 1a1, 20 timmar i kursen Elektromekanik och 15 timmar i kursen Energiteknik. Det blir totalt 90 timmars undervisning som är förlagd till innovationstid för den klassen under läsåret. Skolinspektionen har stämt av vid vilka tillfällen klassen haft undervisande

lärare i respektive kurs och det framkommer att de under höstterminen genomfört 11,5 av de 30 timmarna inom gymnasiearbetet och 6,5 timmar som går att härröra till kurserna Elektromekanik och Energiteknik. Det framgår inte att klassen haft några undervisningspass med de lärare som undervisar i samhällskunskap respektive de individuella valen.

Det framgår vidare att årskurs 2 på el- och energiprogrammet ska ha 50 undervisningstimmar under läsåret på innovationstid i kurserna Kommunikationsnät 1 och Nätverkssäkerhet. Av dokumentation framgår att undervisande lärare haft klassen totalt sex timmar under höstterminen. Det innebär att ett stort antal undervisningstimmar återstår i kursen och undervisningspassen under hösten 2022 har fördelats på annat innehåll än den aktuella kursen. I årskurs 3 på el- och energiprogrammet återstår 18,5 undervisningstimmar som avser gymnasiearbetet. Vidare har i årskurs 2 på el- och energiprogrammet 15 timmar i kursen Dator teknik 1a fördelats på innovationstid, och under höstterminen 2022 har 4 timmar genomförts av undervisande lärare.

Undervisningstid enligt beslutade undervisningstimmar i vissa kurser

Skolinspektionen har stämt av den schemalagda undervisningstiden utifrån huvudmannens poängplan, elevernas scheman och rektorns läsårsplanering. Kursen Animation 1 för klass TE20 har 85 undervisningstimmar, varav 42 timmar är fördelade på höstterminen och 43 timmar på vårterminen enligt huvudmannens poängplan. Enligt schemat har eleverna fått 21 av de 42 timmarna under höstterminen 2022.

Skolinspektionen har tagit del av individuella scheman för tio elever. Av dessa scheman framgår att elever har schemalagda kurser i två olika lektionssalar på samma schemaposition. Tre¹⁴ elever har enligt sina scheman undervisning i två kurser samtidigt. Dessa kurser är Animation 1 och Engelska 7, Kemi 1 och Fysik 1a samt Engelska 7 och Historia 1b. En elev¹⁵ är schemalagd i kursen Engelska 7 båda dagarna eleven har arbetsplatsförlagt lärande. Det är även några¹⁶ elever som har schemakrockar som varierar mellan 10 och 45 minuter. Det gäller kurserna Fysik 2 och Dator- och nätverksteknik, Fysik 1a och Matematik 1c, Fysik 1a och Engelska 5 och Historia 1b samt Fysik 2 och Historia 1b. Rektorn uppger att hen inte har kännedom om alla schemakrockar.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen anför i yttrande över Skolinspektionens tillsynsprotokoll gällande innovationstiden att pedagogerna planerar undervisning i ämnesövergripande projektform utifrån angivna timmar i timplanen och centralt innehåll. Vårens

¹⁴ Enligt elevförteckning (aktbilaga 11) avses eleverna: 6 och 28 samt en elev som inte omnämns i elevförteckningen.

¹⁵ Enligt elevförteckning avses elev: 46

¹⁶ Enligt elevförteckning avses eleverna: 5 och 48 samt en elev som inte omnämns i elevförteckningen.

innovationstid kommer att schemaläggas med större styrning och tydlighet för lärare och elever.

Huvudmannen anför vidare angående schemakrockar att för två av eleverna har scheman för vårterminen 2023 korrigerats så att det inte ska uppstå schemakrockar. Beträffande den elev som har Fysik 1a och Engelska 5 på samma position uppger huvudmannen att fysikkursen har företräde. En elev hade tillfälliga schemakrockar under några veckor i december 2022 eftersom rektorn hade lagt in extra lektioner i Animation 1 för den eleven. En elev har enligt huvudmannen möjlighet att gå på en lektion av två i Historia 1b och andra lektionen kompenseras på "Time-in" som är skolans tid för läxhjälp.

Rättslig reglering

Bestämmelser om utbildningens utformning, innehåll samt om utbildningens omfattning och garanterad undervisningstid samt undervisning under ledning av lärare, se s. 13 ff.

Skolinspektionens bedömning

Elever går miste om undervisningstid i kurser som förlagts till innovationstid

Skolinspektionen bedömer att skolans upplägg med så kallad innovationstid i flera avseenden inte uppfyller författningars krav. Innovationstiden är enligt rektorn och huvudmannen tänkt att användas för ämnesövergripande arbete i flera kurser och på elevernas scheman anges innovationstid för ett undervisningspass i veckan. Dock har tiden inte används på avsett sätt och skolenheten har inte kontroll på hur undervisningstiden används och huruvida eleverna får den undervisningstid de har rätt till med undervisande lärare i de olika kurserna.

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte får den av huvudmannen beslutade undervisningstiden i flera av de kurser som förlagts till innovationstiden. Elever i årskurs 3 på el- och energiprogrammet har sammanlagt 90 undervisningstimmar i olika kurser förlagda till innovationstid under läsåret, men har under hösten 2022 fått knappt 20 undervisningstimmar med ansvarig lärare. Detsamma gäller för elever i årskurs 2 på el- och energiprogrammet. Där har eleverna i kurser under höstterminen 2022 fått en bråkdel av de undervisningstimmar som huvudmannen beslutat om i kurserna. Undervisningstid som fördelats till innovationstiden har ägnats åt annat än de aktuella kurserna. Det innebär att ett stort antal undervisningstimmar återstår i kurserna. Skolinspektionen konstaterar vidare att eftersom det enligt skolans läsårsplanering endast återstår 20 undervisningstimmar förlagda till innovationstid under våren 2023 kommer eleverna att gå miste om ett stort antal undervisningstimmar om skolan fortsätter efter gällande schema.

Lärare ansvarar för den undervisning de bedriver och behöver därmed få förutsättningar att planera och genomföra undervisningen i kurser som de ansvarar för. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att det inte framgår av elevernas scheman vilka kurser som behandlas och vilken eller vilka lärare som ansvarar för undervisningspassen som benämns innovationstid. Det saknas en planering för hur innovationstiden ska disponeras och disponerar innovationstiden olika. Det

framgår exempelvis att flera elever på innovationstiden får undervisning i kurser som inte ingår i deras program, vilket enligt Skolinspektionen är en följd av den bristfälliga planeringen och uppföljningen av upplägget kring innovationstiden.

Även i andra kurser får elever inte den beslutade undervisningstiden

Skolinspektionen konstaterar att även kursen Animation 1 har eleverna inte fått den av huvudmannen beslutade undervisningstiden, vilket är en brist. Eleverna har fått 21 undervisningstimmar under höstterminen 2022 jämfört med huvudmannens beslut om 42 timmar.

Skolinspektionen bedömer vidare att elever går miste om undervisningstid på grund av schemakrockar, det vill säga att eleverna har två lektioner på samma schemaposition. Elever tvingas då välja vilken lektion de ska gå på och går miste om undervisningstid i den andra kursen. Även om huvudmannen i yttrandet uppger att schemat nu har justerats för några elever, bedömer Skolinspektionen att det fortsatt finns elever som går miste om undervisningstid. Det gäller de elever som vid schemakrock ska gå på en lektion som har företräde samt elever som istället för ordinarie lektion hänvisas till att gå på läxhjälp. Närvaro på läxhjälp kan enligt Skolinspektionen inte jämföras med att eleven ges undervisning i kursen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett sådant beslut om föreläggande gäller omedelbart. Föreläggandet ska ange de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Om bristerna bedöms vara ett allvarligt missförhållande ska det anges (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt (26 kap. 27 § skollagen).

Eftersom Thoren Innovation School Malmö 2 inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen konstaterar att de påtalade bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen bedömer vidare att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande och att bristerna är sådana att de rubbar förutsättningarna för verksamheten på ett allvarligt sätt. Skolinspektionen gör en samlad bedömning av de olika bristerna sammantagna och beaktar härvid följande.

Bristerna i utbildningen på el- och energiprogrammet är allvarliga och omfattande då apl är en central del av utbildningen och avgörande för kvaliteten på nationella yrkesprogram. Att elever går miste om undervisningstimmar försvårar allvarligt förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Det är allvarligt att

det föreligger brister i undervisningstid på alla program och i flera kurser, och i flera fall utblir ett mycket stort antal undervisningstimmar. Vidare föreligger brister i såväl det åtgärdande som det förebyggande arbetet för att skapa trygghet och studiero. Situationen när det gäller elevernas trygghet och studiero är allvarlig och försvårar elevernas lärande och kunskapsutveckling. Till detta kommer att det finns omfattande brister i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd som ytterligare försvårar möjligheterna för eleverna att nå målen för utbildningen. Skolenheten brister i förhållande till krav i författningarna som är centrala för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och även för att upprätthålla likvärdighet. Bristerna får till följd att eleverna inte får den utbildning de har rätt till. Flera av de brister som konstateras i detta beslut har pågått under en längre tid. Föreläggandet ska därför förenas med vite. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 800 000 kronor.

Beslutet har fattats av regionchef Agneta Broberg.

Utredare Stina Linder har varit föredragande i ärendet.

I ärendets handläggning har även enhetschef Joakim Blomberg, regionjurist Linnéa Lundberg samt utredarna Maud Karlström och Caroline Rönnegard medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, eller till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, till exempel en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.